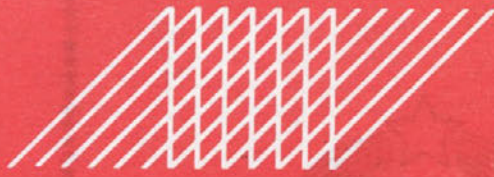

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

Št. 11 LETO XII — NOVEMBER 1984

Čestitamo ob 99. novembru, dnevu republike!

29. november — rojstni dan nove Jugoslavije

Ko je narodnoosvobodilna vstaja po srditih in številnih bitkah v letih 1941 in 1942 že lahko pokazala velike uspehe — okrepitev pozicije v ljudskih množicah in veliko osvobojenega ozemlja in je partija, kljub vsem prizadevanjem okupatorja in njegovih pomočnikov, da bi zadušili narodno osvobodilni odpor, postala neuničljiv in trajno pričujoč dejavnik vojne na tleh Jugoslavije in na Balkanu, se je skupaj z vsemi silami narodnoosvobodilnega gibanja odločila za politično akcijo, ki bi narodu in delovnim množicam z najbolj avtoritativnega političnega mesta dala čimbolj konkreten in jasen odgovor na vprašanja, kateri so osnovni politični cilji NOV in za kakšno Jugoslavijo se bije boj.

To vlogo je opravilo I. zasedanje AVNOJA v Bihaču, ki je določilo prve obrise nove Jugoslavije. V Bihaču je bil storjen prvi korak, ki je pozneje pripomogel k končnemu formiranju skupnih vrhovnih organov demokratične ljudske oblasti jugoslovanskih narodov v federativni državi. V Foči so bili v začetku februarja 1942 določeni predpisi o načinu in delu NOO na osvobojenih ozemljih. V desetih točkah fočanskih predpisov so predvidene oblike revolucionarne demokratične samouprave.

To nalogo je izpolnilo II. zasedanje AVNOJA v majhnem bosanskem mestu Jajcu. V noči z 28. na 29. november 1943 se je začelo zgodovinsko zasedanje in rojstvo nove Jugoslavije. Zasedanja so se udeležili delegati iz vseh krajev Jugoslavije, na njem pa so bili sprejeti revolucionarni sklepi, ki niso bili le deklaracija političnega telesa. Za njimi je stala močna oborožena ljudska vojska ter močan in dobro organiziran mehanizem revolucionarne oblasti na osvobojenem in tudi na še zasedenem ozemlju.

Zato so sklepi II. zasedanja AVNOJA kljub formalni začasnosti dokončno in resnično zagotovili dve osnovni komponenti nove politične in družbene strukture bodoče Jugoslavije:

- oblast revolucionarnih ljudskih množic, zbranih in združenih v NOV in
- vodilno vlogo delavskega razreda, združenega s kmeti in napredno inteligenco s KPJ na čelu.

S tem je bilo na II. zasedanju AVNOJA sklenjeno, da postane Jugoslavija federativno urejena država z delavskim razredom na čelu.

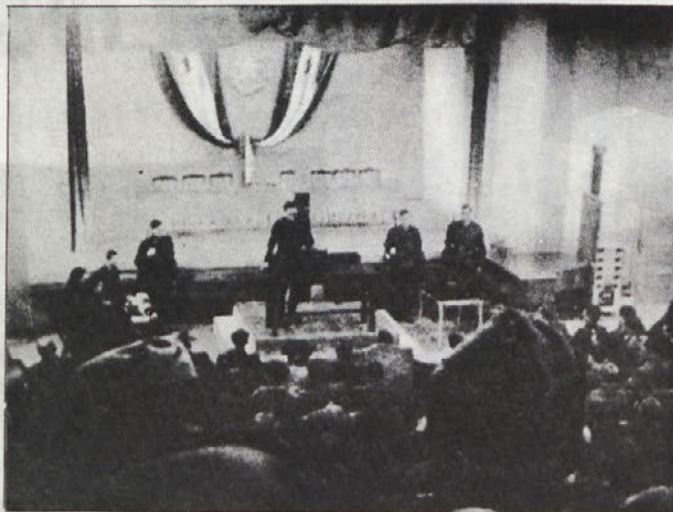
Sklepi drugega zasedanja AVNOJA so dokazali, da so narodi Jugoslavije sredi okupirane Evrope vzeli usodo v svoje roke in da brez njihovega soglasja ni mogoče delati nobenih načrtov o njihovi nadaljnji usodi.

Enainštirideset let je minilo od zgodovinskega dogodka, ko je bila na 29. novembra 1943 ustanovljena nova Jugoslavija. Svojo zgodovinsko potrditev je dobila v končni zmagi nad okupatorjem, zato pa še v enotno izraženi želji narodov Jugoslavije, da bodo na ruševinah stare družbe zgradili sebi in prihodnjim rodovom socialistično in samoupravno državo. V njej so vsi narodi in narodnosti bratski in enakopravni.

Zmaga te nove jugoslovanske skupnosti je v zadnjih desetletjih do temeljev spremenila podobo Jugoslavije. Iz nekoč zaostale agrarne in polkolonialne države je zrasla srednje razvita industrijska država. Delovni ljudje so postali v njej resnični nosilci oblasti vsega novega in naprednega.

Po vseh teh letih je II. zasedanje AVNOJA še vedno aktualno, kajti ravno tu je bil postavljen temelj nove družbene ureditve. Zato je potrebno, da bo ta temelj ostal trden, da se vseh teh osnovnih načel drži sleherni član naše družbe. Prav zato ne smemo dovoliti, da bi nam ga nekakšne »mračne« sile izpodkopavale, kajti vedeti moramo, da je na teh temeljih zgrajena tudi vsa naša neuvrščena socialistična samoupravna Jugoslavija.

J. M.

Poslovanje DO Novoteks januar — september 1984

V devetih mesecih nas je bilo v DO Novoteks približno zaposlenih 2719 delavcev, kar je 58 delavcev manj kot je planirano in 138 več kot v enakem lanskem obdobju. Samo tozdr TRGOVINA ima prekoračen plan zaposlenih in sicer za 4%, v primerjavi z devetimi meseci lanskega leta pa jih je za 43%. Konfekcija Vinica ima plan izpolnjen 100%, vsi ostali tozdi pa niso dosegli planiranega zaposlovanja.

Devetmesečnih planskih nalog nista dosegli obe predilnici. Tozdr PREDILNICA METLIKA je naredila za 2% manj od plana, predilnica Novo mesto pa za 1% manj kot predvideva plan. Vsi ostali tozdi oziroma DE so naredili več kot zahteva devetmesečni plan. Tudi v primerjavi z enakim lanskim obdobjem so v vseh tozdi in DE naredili več.

V obdobju JANUAR — SEPTEMBER smo prodali:

		Plan I—IX 84	Izvršeno I—IX 84	Ind.
tkanine in pletanine	domači trg	1.719.140	1.599.029	93
	izvoz	961.460	835.073	87
SKUPAJ		2.680.600	2.434.102	91
konfek. izd.	domači trg	645.000	565.915	88
	izvoz	929.500	944.598	102
SKUPAJ		1.574.500	1.510.513	96

Struktura prodaje glede na domači trg in izvoz

		I—IX 1983	I—IX 1984	Ind.
tkanin in pletenin	domači trg	68%	66%	97
	izvoz	32%	34%	106
konfek. izd.	domači trg	41%	37%	90
	izvoz	59%	63%	107

Letos smo prodali skupaj na domačem trgu in v izvozu 2.434.102 m tkanin in pletenin in 1.510.513 kosov konfekcijskih izdelkov. Na domačem trgu smo prodali v primerjavi s planom 7% manj tkanin in pletenin in 12% manj konfekcijskih izdelkov. Izvozili pa smo za 13% manj tkanin in 2% več konfekcijskih izdelkov.

Če primerjamo produktivnost z devetimi meseci leta 1983 vidimo, da je ta višja v Predilnici Metlika, apreturi in pletilnici. Na enaki ravni kot lani je produktivnost v tkalnici, v konfekcijah pa je nižja kot v lanskem devetih mesecih.

Povprečni neto OD v DO NOVOTEKS je bil v devetih mesecih 21.098 din, kar je za 48% več kot v enakem lanskem obdobju.

V tem času smo opravili tudi 71.290 nadur, kar je 73% celotnega plana in 8% več kot v enakem lanskem obdobju.

Bolezni izostanki so v letošnjih devetih mesecih manjši za 4%. Najbolj se je zmanjšal izostanek zaradi porodniškega dopusta in sicer za 6%, izostanki zaradi bolezni nad 30 dni so manjši za 3%, izostanki zaradi bolezni do 30 dni pa za 2%.

V obdobju JANUAR — SEPTEMBER smo prodali:

MEDALJE NAJZASLUŽNEJŠIM — Šest naših delavcev iz tozdr Konfekcija II Vinica je ob viniškem krajevnem prazniku prejelo priznanja, ki jih podeljuje predsedstvo SFR Jugoslavije. Na fotografiji z leve proti desni: Ivan Keser, Marija Mravinec, Marija Kobe, Marija Jaušovec, Čedo Rajšič (manjka Martina Šuklje).

Visoka priznanja našim sodelavcem

V našem tozdu Konfekcija II. Vinica smo lani, ob deseti obletnici obstoja, predlagali svoje najzaslužnejše delavce za odlikovanja, ki jih podeljuje predsedstvo SFR Jugoslavije. Medalje je šest naših delavcev prejelo na proslavi v počastitev krajevnega praznika Vinica, 21. oktobra, v prosvetnem domu na Preloki. Ivana Keserja in Čeda Rajšiča je predsedstvo SFRJ odlikovalo z medaljama zaslug za narod, Marijo Kobe, Marijo Jaušovec, Marijo Mravinec in Martino Šuklje pa z medaljami dela.

IVAN KESER se je rodil 11. avgusta 1951 v Donji Kupčini, v napredni delavsko-kmečki družini. V Novoteksu je začel kot šivalec, sedaj pa je vodja kontrole kvalitete. Sodelavci ga poznajo kot delavnega, pa naj bo pri njegovem poklicnem delu, družbenopolitičnem delu ali v samoupravnih organih. Aktiven je tudi v krajevni skupnosti in v občini, saj je bil član številnih komisij in član OK ZKS Črnomelj. Zaradi svoje marljivosti in aktivnosti je med sodelavci in krajanji zelo cenjen.

ČEDO RAJŠIČ se je rodil 23. julija 1952 kot sin kmečkih staršev v Starem selu pri Vrginmostu. Po osnovni šoli se je izučil za krojača. Najprej se je zaposlil v Novoteksu v Novem mestu, pozneje pa na Vinici. Napreduje do vodje traka. Zelo aktiven je v samoupravnih organih tozdr kot na primer v disciplinski komisiji

in v samoupravni delavski kontroli.

MARIJA KOBE se je rodila leta 1951 v Učakovcih. Že kot mladinka se je leta 1973 udeležila zvezne mladinske delovne akcije. V tovarni je ena najboljših delavk v neposredni proizvodnji, s svojim vestnim delom pa daje dober zgled ostalim delavcem. Delovna je tudi v izvršnem odboru sindikata.

MARIJA JAUŠOVEC se je rodila leta 1949 v Balkovcih, v kmečki družini. Po končani gostinski šoli v Ljubljani je bila zaposlena v več gostinskih lokalih, zadnjih 10 let pa je v viniškem Novoteksu zaposlena kot kuharica. Svoje delo opravlja vestno, odgovorno in zelo natančno, zato je med sodelavci priljubljena.

MARIJA MRAVINEC se je rodila leta 1937 v Učakovcih. Zaposlena je kot delavka na končni kontroli, prej pa je delala doma na kmetiji. Tudi njo odlikuje pri delu vestnost. Že dve desetletji pa je nepogrešljiva v krajevni organizaciji Rdečega križa, prav tako pa tudi v viniškem prostovoljnem gasilskem društvu.

MARTINA ŠUKLJE se je rodila leta 1950 v Gornji Lokvici. V viniškem tozdu je zaposlena kot vodja montažne linije. S prizadevnim delom je na svojem delovnem mestu dosegla dobre rezultate, ki so hkrati uspehi njene delovne skupine. Tega se dobro zaveda, vendar pa so zanjo dobri rezultati le spodbuda za še uspešnejše nadaljnje delo.

TEKS®

D. A.

S sestanka OO ZK delovne skupnosti skupnih služb

16. oktobra 1984 je imela OO ZK DSSS sestanek, na katerem je obravnavala sklepe 13. seje CK ZKJ, ki je bila 13. julija 1984. Sklepi 13. seje CK ZKJ zavezujejo osnovne organizacije, da analizirajo svoje dosedanje delo in aktivnost v svojih sredinah, predvsem pa člane ZK zavezujejo, da uredničujejo in skrbijo za izvajanje ukrepov dolgoročne gospodarske stabilizacije.

V široki razpravi, v kateri je sodelovala večina prisotnih, je bilo kritično ocenjeno dosedanje delo in vloga OO ZK, ki jo ima v naši delovni organizaciji. Nekateri razpravljalci so kritično ocenili dosedanje premajhno angažiranost članov ZK pri reševanju najrazličnejših problemov, ki se porajajo v naši DO. Bila so tudi obdobja, ko smo probleme, ki so se pojavili, resno in kritično obravnavali. Včasih pa smo se in se še vedno obnašamo kot da problemov sploh ni. Naša neresnost in neaktivnost se kaže tudi v tem, da se ne udeležujemo sestankov, kar velja tudi za današnjega, saj veliko članov ni prisotnih. Pripomnili so tudi, da člani ZK premalo sodelujejo v osnovnih organizacijah sindikata in mladine ter v samoupravnih organih.

Naša OO ZK ne sme biti sama sebi namen. Potrebno je opredeliti funkcijo osnovne organizacije, sicer ne bomo nikamor prišli. Veliko smo razpravljali tudi o kritiki in samokritiki. Prisotni so pripomnili, da bi bilo potrebno članom, ki se neresno in neaktivno obnašajo, izreči kritiko, če je potrebno, pa jih je treba tudi primerno kaznovati. Pripomnili so še, da bi morali sestanek pripraviti bolj konkretno ter postopoma obravnavati vprašanja s področja poslovanja in druga po posameznih področjih v skupnih službah, delovni organizaciji in izven.

Veliko smo razpravljali tudi o delegatskem sistemu. Dejali smo, da delo delegacij še vedno ni tako organizirano kot bi moralo biti. Delegacije so več ali manj prepuščene same sebi. Mnenja smo tudi bili, da bi morale gradivo pregledati strokovne službe, saj delegati niso vedno izbrani v delegacijo, ki jim po strokovnosti ustreza. Le tako bodo naše delegacije aktivno sodelovale v širši družbeni skupnosti. Bistvo delegatskega sistema je zastopati delavce in jim dajati informacije, ne pa zastopati samega sebe ali del delavcev.

Veliko je bilo pripomb na preobsežno delegatsko gradivo. Pripombo smo imeli tudi na to, da delegati, ki se udeležujejo sej skupščin, ne poročajo ostalim delegatom v delegaciji, kaj so obravnavali na skupščini. Prav tako bi morali delegati o svojem delu poročati na zborih delavcev ali delavskih svetih ter o delu delegacij obvezno pisati v glasilo, da bi bili obveščeni vsi delavci.

Sestanku je prisostvoval tudi izvršni sekretar občinskega komiteja ZKS Novo mesto, Bojan Bencik, ki je dejal, da v prejšnjem mandatu veliko vprašanj ni bilo uresničenih. Pripomnil je, da je osnovna organizacija prva, ki nakaže problem, če se pojavi. Prisotni so imeli tudi nekaj pripomb glede tega, da ni povratnih informacij. Dejali so, da povratne informacije v vsakem primeru dobro, vendar je na nas samih, da se držimo sklepov in jih tudi dosledno izvajamo. Prav tako ni rečeno, da delegatski sistem ni v redu. Verjetno je narobe nekaj z nami samimi.

Podano je bilo tudi poročilo o gospodarjenju v občini Novo mesto v prvi polovici leta 1984. V zvezi s tem je bilo nekaj vprašanj, vendar je bila tema o poslovanju naše delovne organizacije bolj aktualna.

Kljub temu, da udeležba na sestanku ni bila popolna, je bilo izrečenih veliko misli in kritičnih besed o delu osnovne

organizacije in njenih članov. Bili smo tudi kritični in samokritični, torej nam ni vseeno, kaj se dogaja znotraj delovne organizacije in izven. Lahko je biti dober človek, dober delavec in dober komunist v času, ko nam gre dobro in se problemi sploh ne zaznajo. Pravi obraz človeka, delavca in komunist pa se pokaže šele v težki gospodarski situaciji, ki zahteva veliko samoodpovedovanja, več discipline ter boljše storilnost pri delu.

D. N.

TEJNS®

OPROSTITUTE NAPAKI

V prejšnji številki našega glasila št. 10. oktober 1984, je prišlo do neljube napake v prispevku Anice Resnik z naslovom »DITT Dolenske si je ogledal zagrebški velesejem«.

V tekstu se je izgubila ena črka in je zato prišlo do spremenjenega teksta. Pravilni tekst se glasi: »Sodeč po zanimanju, ki ga je bilo čutiti pri obiskovalcih za ta program, posebno še pri mlajših, lahko mirno trdim, da imamo odlično kreatorsko in strokovno ekipo, ki gre v korak s časom oziroma modo.«

Uredništvo

Nadaljevanje iz prejšnje številke

ŽRTVE NASILJA MED ZAKONCI

Tipologija nasilja

V ustrezni literaturi so najštevilnejši podatki o oblikah nasilja moža nad ženo, kar se zdi normalno zaradi prikritosti tega pojava in zaradi potrpežljivosti velikega števila žena. Te so zaradi podrejenosti v razmerju moški-ženska v zakonski zvezi prisiljene bodisi trpeti nasilnost do določene stopnje bodisi se zaradi dokaj prevladujočega sprejemanja naučene nemočnosti kratkomalo sprizniti z njo. Poleg tega pa je verjetno v zakonski zvezi danes še vedno dosti kriznih situacij, ki jih ženske laže prenašajo kot moški, ki si že v veliki večini jemlje prednost pri izbiri boljšega oz. ugodnejšega položaja in sredstev za njegovo doseganje. To bi lahko tudi pomenilo, da se eden od njiju laže in prej socializira z nasiljem kot drugi oz. da se nanj celo toliko privadi, da ga kot takega šteje, le če pride do poškodb. Zato se v marsikateri zakonski zvezi besedno in psihično nasilje ter zlorabljanje sploh ne štejejo za nasilje, čeravno jih prav tako obravnavajo kot duševno krutost. Dosti bolj pa v zadnjem času raziskujejo zlasti dve obliki nasilja med zakonca, akutno in kronično nasilje. Ne glede na to pa naletimo v pojavoslovju na tele načine nevarnejše domače nasilnosti:

— besedno nasilje, grožnje z namenom vreči nekaj v drugo osebo, jo udariti, pahniti ali vreči na tla oz. ji storiti kaj drugega neprijetnega;

- vreči, poškodovati, pokvariti, udariti kaj ali brcniti v kaj, kar pripada drugi osebi;
- vreči kaj v drugo osebo;
- poriniti, zagrabit ali suniti osebo;
- udariti jo;
- zapreti jo v kak prostor;
- brcniti jo, ugrizniti ali udariti s pestjo;
- daviti jo;
- udariti ali poskušati udariti jo z nečim;
- mlatiti jo, tolči po njej ali jo udarjati;
- groziti ji z nožem ali orožjem;
- zabosti ali ustreliti jo.

Zlasti zadnje, kar kaže na umor enega od zakoncev (ali vsaj poskus uboja oz. umora), ni tako redek pojav, saj umor zakonca obsega polovico vseh umorov v družini. Podobno smo ugotovili tudi v raziskavi Uboji na Slovenskem, kjer je od vseh umorov znaten odstotek med zakonci, in sicer 34,3%. Na splošno pa so bile ženske v obdobju, ki smo ga upoštevali pri raziskavi (leta 1954—1967), 4-krat redkeje žrtve kot moški. To pomeni, da je dom res nevaren kraj.

Ne samo konflikti med zakoncema, kolikor niso takšni, da so očitni in dostopni bližnji javnosti, ampak tudi drugi družinski spori so v glavnem ne le tabu tema, marveč namerno prikrivanje. Družinski spori se največkrat rešujejo za zaprtimi vrati, izven obzorja sosedov, prijateljev in družboslovnih raziskovalcev. To je seveda tudi razlog, da se marsikaj sploh ne izve ali dokaj pozno, s pristranskostjo in ob pretiravanju, še posebej če je obarvano s čustvenostjo in iracionalnostjo. Če pa je nasilnost povezana s

Izredni občni zbor DITT-a Dolenjske

Zaradi odhoda tovariša Jožeta Mikliča, dosedanjega predsednika društva inženirjev in tehnikov tekstilcev Dolenjske, na novo službeno dolžnost v Ljubljano, smo morali sklicati izredni občni zbor, na katerem smo dali razrešnico staremu predsedniku in izvolili novega.

Občni zbor in strokovna predavanja smo imeli 12. 10. 1984 v Labodovem obratu TOZD LIBNA v Krškem. DO Labod je bila naš gostitelj in ob tej priliki bi se vsem njihovim članom še enkrat lepo zahvalila za gostoljubje.

Za novega predsednika društva je bila imenovana in soglasno izvoljena Branka Jedlovčnik, dipl. inž. Branka je dolgoletni član naše DO. Po končanem študiju na tekstilni fakulteti v Ljubljani se je leta 1964 zaposlila v našem podjetju kot prva ženska z diplomom tekstilnega inženirja. Od začetka pa do danes jo srečujemo na odgovornih in zahtevnih delovnih mestih. S svojo pridnostjo in iznajdljivostjo je bila vedno kos zahtevnemu delu. Danes je direktor tehnično-razvojnega sektorja in od 12. 10. 1984 naprej tudi predsednik našega društva. Prepričani smo, da ga bo uspešno vodila, kljub izredni obremenitvi na delovnem mestu.

Poleg občnega zbora smo imeli tudi strokovno predava-

nje. Tov. Dolenc se je prijazno odzval naši prošnji in nam v zanimivem predavanju podal smernice razvoja slovenske tekstilne industrije do leta 1990. Zvedeli smo, da so poslovni rezultati slovenskih tekstilcev kljub izredno težkim pogojem gospodarjenja zadovoljivi in da smo med redkimi panogami gospodarstva, ki nima izgub.

Zaradi uvoza surovin in kemikalij, kar še posebno velja za volnarje, so naši izdelki izredno dragi in zato tudi manj iskani. Zanimiv je statistični podatek, da narašča prodaja gospodinjskih šivalnih strojev, modnih časopisov s krojnimi polami in število šivalnih in krojnih tečajev. Kakšen pomen ima to za nas, tekstilce, ni treba razlagati. Gospodarska kriza se kaže povsod in mi tekstilci jo bomo lahko prebrodili le s čim boljšo organizacijo dela, sodobno tehnologijo in produktivnejšo opremo. Odpisanost slovenskega strojnega parka je le nekaj pod 100%. Nizka produktivnost zaradi iztrošene opreme in drage uvožene surovine pogojuje rast cen tekstilnim izdelkom, kar pa ni niti malo spodbudno za uspešno plasiranje na tujem trgu. Zavedamo se namreč, da je domače tržišče s tekstilom prezasičeno

in zato se moramo preusmeriti v izvoz. Dosedanji rezultati kažejo, da smo slovenski tekstilci uspeli izvoziti v prvem polletju letošnjega leta na konvertibilno tržišče 11,6% več, kot je bilo načrtovano ali za 77,5 milijonov dolarjev. Uvozili smo za 53,2 milijona dolarjev, kar nam pove, da je pozitivna razlika v višini 4,3 milijone dolarjev ali stopnja pokritja uvoza z izvozom 145,6%.

Konfekcionarji so bili v izvozu zelo uspešni, saj so ga v primerjavi z lanskim letom povečali za 27,3%. Pri volnarjih je bil rezultat slabši. Plan so dosegli le 90% ali 13,4% manj. Objektivnih vzrokov za to je več, med ostalimi tudi vezanost na uvožene surovine, ki so spričo visoke cene deviz izredno drage.

Tovariš Dolenc je svoje obširno predavanje zaključil s poudarkom, da je prav sedaj, v tej težki gospodarski situaciji, pred tekstilnimi strokovnjaki zelo zahtevna in odgovorna naloga, toda tako kot mnogokrat do sedaj jo bodo tudi tokrat rešili.

Tovariš Stanislav Pavlin je v svojem referatu prikazal delovne rezultate DO Novoteks. Zvedeli smo, da se naši konfekcionarji otepajo z mnogo manjšimi težavami kot metražerji in to na tehnološkem in

tržnem področju. Do sedaj je konfekcija našla svoje mesto doma in na tujem. Od celotne proizvodnje prodamo 40% doma in 60% v tujino. Trenutno nimamo potreb po povečanju kapacitet, temveč le v kvaliteti obstoječe tehnologije in opremljenosti.

Stopnja odpisanosti strojnega parka je nekaj pod 100% in ta podatek je močno zaskrbljujoč pri konfekcionarjih in metražerjih. V proizvodnem programu bo v bodoče poudarek na izdelavi teens programa — programa za mlade, za katerega kaže tržišče precejšnje zanimanje.

Naši metražerji se borijo z veliko večjimi težavami. Vzrok za to je v glavnem velika odvisnost od uvoza oziroma dragih uvoženih surovin. Zaradi visokih cen niso naše tkanine več tako iskane, poleg tega pa je tudi % odpisanosti strojnega parka zelo velik. Izhod iz naših težav vidimo le v moderniziranju predilnic, v obstoječem programu in v prehodu na nove programe, med drugim tudi v proizvodnji preje v mešanici poliester — cel in z drugimi umetnimi vlakni, kar nam daje možnosti proizvodnje tkanin, ki niso namenjene samo za oblačila.

Srečanje članov DITT-a DO Novoteks in Labod smo zaključili z ogledom Labodove kolekcije pomlad — poletje 1985 in njihove proizvodnje.

A. RESNIK

spolnostjo (čedalje bolj pogosto se piše o posilstvu žensk) pa je diskretnost toliko večja.

Tuje raziskave pri obravnavanju družinskega nasilja dosti pozornosti namenjajo posameznim skupinam, ki se razločujejo od drugih po določenih lastnostih, zaradi katerih so v podrejenem položaju. To so zlasti stari, nemi, slepi in umsko prozadeti. Tovrstne raziskave posvečajo pozornost tudi storilcem nasilja nad takšnimi skupinami nemočnih.

Psihično nasilje pa tudi telesno zlorabljanje pogosto povezujejo z alkoholizmom moža, ki ima zaradi intoksikacije zmanjšano sposobnost nadzora nad svojim ravnanjem, je večkrat patološko ljubosumen, ima nizko stopnjo frustracijske tolerance itd. Seveda je tudi na ženi strani dosti simptomov, ki spodbujajo nasilnost kot reakcijo na njeno vedenje.

»Vulkansko« nasilje (neobvladljivo in pod velikim stresom oz. frustracijo) je v zakonski zvezi enako porazdeljeno med možem in ženo. Povzročata najresnejše posledice in se pretežno kaže v ubijanju z nožem ali streljanjem. Bolj nadzorljivo je t. i. instrumentalno nasilje, ki je značilnejše za moške.

Žrtvi nasilnega obnašanja: žena-mož

Tuje raziskave ugotavljajo za zakonski par, da je spričo razmišljanja o njenem medsebojnem razmerju najpogostejša žrtev žena, ne glede na to ali je zakon še veljaven ali že razvezan.

Pretepanje ali slabo ravnanje z možmi je dosti globlje zastrto s skrivnostmi kakor zloraba žena, je tudi redko in

nenavadno, čeravno so izjeme. Raziskave opozarjajo na mit o tem, ki ga poglobljajo anekdote, stripi itd., da pojav ne pride bolj na dan. Povrh vsega pa se dogaja, da so ob takšnem nasilju nad možmi nazadnje vendarle poškodovane ženske, ki so največkrat fizično slabše pripravljene na medsebojno obračunavanje. Mož naj bi bil žrtev predvsem takrat, kadar ne izpolnjuje svoje s kulturnimi normami določene zakonske ali druge vloge. Kljub komičnemu prikazovanju »tepenega moža« v ZDA in Evropi je res, da sta oba nekako približno v enakem razmerju žrtvi ubojev med zakonci.

Možje se sramujejo prijavljati grdo ravnanje z njimi, kajti »moški ideali« ne ohrabrujejo prizadetih, da bi javno razgrinjali svojo nemoč pred drugimi, in se boje priznati, da bi bili lahko žrtve napadov svojih žena, četudi so jih poškodovale. Kot smo videli, tudi pri nas ni redek pojav, da bi žena umorila moža, čeprav moški gledajo svoje žene v vlogah podrejenosti, telesne šibkosti ali v drugačnih stereotipnih vlogah.

Če pa se to že zgodi, kot pravijo, »ženi ni treba biti Amazonka, da bi zlorabljala svojega moža«, se ženam pogosto pripisujejo kake telesne patološke posebnosti ali vsaj alkoholizem oz. življenje v zelo neugodnih življenjskih razmerah.

Pač pa so moški, kot ugotavljajo, zelo pogosto žrtve drugih moških, s katerimi žive v homoseksualnih razmerjih.

Približno podobno prizadetost obeh vlog moža in žene z uboji kot najhujšimi dejanji in prikritost oškodovanosti vendarle kažeta na dokajšnjo stopnjo medsebojnega nasilniškega obnašanja. Končna posledica je lahko naključje

Združitev z DO Pionir Prnjavor

1. Podatki o občini Prnjavor

Občina Prnjavor v BiH je izrazito nerazvita občina, saj je po stopnji razvitosti na 106. mestu od skupaj 109 občin v BiH. Največji problem te občine je velika nezaposlenost, saj je od skupnega števila prebivalcev 48.700 zaposlenih le 4.500 delavcev.

2. Podatki o delovni organizaciji Pionir Prnjavor

DO Pionir Prnjavor je bila osnovana leta 1948. Zaposlenih je bilo 26 delavcev. Proizvodnja se je vse do danes odvijala v dotrajanih barakah in v nemogočih pogojih. Danes DO Pionir zaposluje 110 delavcev in kljub težkim pogojem za delo rentabilno posluje.

DO Pionir je pred dvema letoma z lastnimi sredstvi in zelo ugodnimi krediti zgradila

novno tovarno z vsemi pripadajočimi prostori: menza, ambulanta, skladišča, garderobe, lastna trafo postaja, kotlovnica, garaže, v skupni površini 5.000 m². Razen tega so lastniki dveh trgovskih lokalov v središču mesta Prnjavor.

3. Vrednost investicij za novo tovarno

	v 000 din
Gradbeni objekti z infrastrukturo	120.383
domača oprema	13.825
uvožena oprema	241.500
trajna obratna sredstva	269.478
Skupaj	645.186

Od skupne vrednosti investicije je že zagotovljenih 334.214.000 din pod izredno ugodnimi pogoji: obrestna mera od 2 — 7,5%, roki vrača-

nja kreditov od 10 — 15 let. Uvozna oprema je financirana preko mednarodnega kredita in sedaj jo ravno nameščajo.

V celotni investiciji manjka še 310.945.000 din, (od tega znaša carina za osnovna sredstva v višini 47.967.000 din) in za obratna sredstva 262.978.000 din. Manjkajoča sredstva bodo financirana pod zelo ugodnimi pogoji s sredstvi fonda federacije, za kar že imamo soglasnost gospodarske zbornice BiH in Slovenije, kakor tudi izvršnega sveta BiH.

4. Motivi združevanja DO Novoteks

Osnovni motiv DO Novoteks za združevanje z DO Pionir je **povečanje konfekcijske proizvodnje** za izvoz. Večji izvoz pa ne moremo več graditi na večji kooperaciji po celi

Sodelovanje ZSMS z ostalimi DPO

Spoznanje in razumevanje družbenega položaja mlade generacije pomeni za našo organizacijo nujnost za vključevanje mlade generacije v politični sistem socialističnega samoupravljanja in izbojevanje njene enakovrednega družbeno-ekonomskega položaja. Vse to pa lahko doseže le množična, frontna, samostojna in revolucionarna organizacija mladih ljudi, v kateri bodo veljali interesi članstva, ne pa peščice aktivistov — kjer bo veljala odprtost in argumentiranost.

Z ostalimi DPO smo se dogovorili za večjo po-

vezanost in sodelovanje v DO Novoteks. S pridobitvijo prostorov za DPO bi izboljšali:

— možnost delovanja krožkov in pripravljanje gradiva za seje DPO,

— prostor za delovne sestanke,

— arhiviranje literature in gradiva sej DPO in delegacij, kar bi omogočilo lažje delo, saj bi bile vse zadeve na enem mestu,

— lažje izvrševanje oširnega programa interesov in potreb delavcev.

M. Ž.

Zunanost proizvodne hale Pionir Prnjavor

ali dogodek, ki ga je ubiti že prej namenil svojemu ubijalcu. Zato so ženske v histerični agresiji in morebitni paničnosti enako lahko storilke kot fizično močnejši moški. Zlasti jezi velja v medsebojnih sporih nemajhna pozornost v vzrokoslovju zakonskega nasilja najhujše vrste. Proučevanja še posebej načenjajo značilnosti obeh zakoncev, naravo medsebojne sovražnosti in hkrati tudi osebnostne poteze.

V drugih oblikah nasilja pa so ženske znatno hujše poškodovane kot moški, često zelo tragično, še posebej ob konfliktu med nosečnostjo.

Pri proučevanju medsebojnega nasilniškega obnašanja dosti pozornosti namenjajo razmeram med zakoncema. Ugotavljajo, kaj je eden storil drugemu, da je reagiral nasilno, raziskujejo razmerja storilec-žrtev, prispevek žrtve in zaznavo spodbude oz. provokacije. Zato so zlasti uporabni modeli:

— žrtvi se pripisuje vsa odgovornost za posledice,
— storilec in žrtev sta vzajemno odgovorna za nasilje,
— storilec je sam odgovoren za vse, kar je povzročil žrtvi s svojim nasilnim ravnanjem.

Razloge za nasilnost torej ne gre vedno pripisovati samo enemu, kakor se često pokaže na prvi pogled. Razmerja v zakonski zvezi so dosti bolj zamotana kot katerakoli druga, še posebno ker so diskretna in čustvena.

Žene žrtve pogosto verjamejo, da je možev alkoholizem razlog za njegovo nasilnost. Toda če ne drugega, je nasilniško vedenje moža-alkoholika pogosto problem gmotne preskrbljenosti v družini, ne le vprašanje samega alkoholizma. Možev alkoholizem je lahko hkrati gmotno in konfliktno vprašanje.

Posledice konfliktnih in nasilniških razmerij med zakoncema se prenašajo tudi na otroke, pri čemer razveza ni vedno najhujše zlo. Ugotavljajo, da *zlorabljanje žene pogosto zlorablja svoje otroke*, da otroci sprejemajo nasilniške vzorce in jih uporabljajo, ko odrastejo, ali kot pravijo: »družinsko nasilje povzroča družinsko nasilje«. Izpostavljenost nasilju pelje k sprejemanju nasilniških norm in milijoni otrok gledajo fizično nasilje očeta nad materjo in kasneje ob stresih in frustracijah rešujejo konfliktno položaje z nasiljem, ki so se ga naučili tudi od staršev.

Prispevanje (domnevne) žrtve

Zadnja leta se je močno povečalo zanimanje za znanost, ki se ukvarja z nasilniškim obnašanjem družinskih članov. Čeprav je bila do nedavnega deležna manj pozornosti, pa je nekaj prizadevanj v svetu nenadoma vzbudilo precej raziskovalnega nemira v znanosti o žrtvah kaznivih dejanj. Med njimi sta seveda tudi oba glavna igralca — to je zakonca — žena in mož. V središču raziskovanja je seveda žena — zlasti v najbogatejših družbah zahodnega sveta.

To seveda ni brez razloga, kajti prav v teh delih sveta so se močno okrepila razna sufražetska, feministična in druga podobna gibanja, često z *namenom organizirati se proti moškim* ne le zaradi njihove prevlade v svetu, v katerem imajo številčno večino ženske, ampak tudi zaradi njihove premoči v zakonski zvezi in še posebej zaradi njihovega gospodarskega pomena v družini, saj so pretežno še vedno najpomembnejši viri dohodka. V državah tretjega sveta, še posebej pa v socialističnih družbah, se takšna gi-

Jugoslaviji, saj je proizvodnja v kooperaciji preseгла število 500.000 izdelkov. Razdrobljena proizvodnja v več krajih po Jugoslaviji ima še naslednje negativne posledice:

- veliki stroški,
- negotovost pri planiranju proizvodnje — izpadi,
- neenotna tehnologija in s tem kvaliteta.

Iz teh razlogov je cilj DO Novoteks, da se proizvodnja osredotoči na enem mestu, kjer so, iz dosedanjega sodelovanja s Pionirjem, podane vse možnosti za večjo, kvalitetnejšo in sigurnejšo proizvodnjo. Sodobno opremljena tovarna pa tudi omogoča, da brez vsake investicije povečamo proizvodnjo za 100%, če bi tržišče to zahtevalo.

Drugi razlog za združevanje so **dodatna devizna sredstva,**

saj tudi v prihodnje ne moremo pričakovati, da se bo devizna situacija v Jugoslaviji izboljšala. Samo večji izvoz bo zagotavljal temeljni organizaciji Tkanina in temeljni organizaciji Predilnica Metlika manjkajoči del deviz in s tem normalno poslovanje.

Tretji razlog za združevanje pa je možnost **pridobitve trajnih obratnih sredstev** v višini 180.000.000 din iz fonda za nerazvite po 7,5% obrestni meri ter rokom vračanja 15 let. S temi sredstvi bi lahko sanirali naše vire obratnih sredstev in s tem znižali stroške za obresti.

5. Motivi združevanja DO Pionir Prnjavor

Glede na uspešno 5-letno sodelovanje DO Pionir z DO Novoteks, so delavci Pionirja predlagali združitev z našo

delovno organizacijo. Motivi so naslednji:

- dosedanje uspešno sodelovanje in poznavanje našega programa. Moramo poudariti, da Pionir Prnjavor dela že tri leta vso proizvodnjo za Novoteksove konfekcije in v vsem času sodelovanja ni bilo nobenih reklamacij niti glede rokov izdobe niti glede kvalitete,
- zagotovljeno domače in tuje tržišče,
- zagotovljen proizvodni program in strokovno-tehnična pomoč,
- možnost nadaljnega razvoja, če bo trg to zahteval.

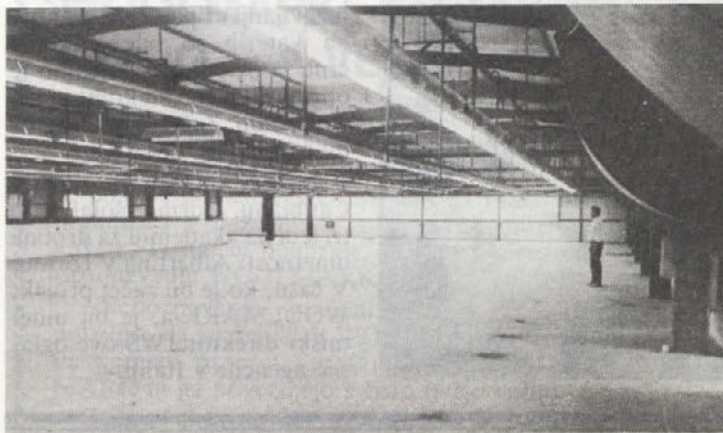
6. Sklepne ugotovitve

Na osnovi analiz poslovanja in na osnovi obojestranskih interesov, predlagamo delavcem vseh temeljnih organizacij

in DSSS, da podpremo in sprejmemo sklep o združitvi DO Pionir Prnjavor z DO Novoteks. DO Pionir bo postala temeljna organizacija DO Novoteks z enakimi pravicami in dolžnostmi, kot jih imajo po vseh samoupravnih aktih naše temeljne organizacije.

DO Novoteks ima pravico, glede na dosedanje razgovore in skozi samoupravni sporazum o združitvi, usmerjati poslovno politiko zaposlovanja, obsega proizvodnje, razpolaganja s pridobljenimi obratnimi sredstvi, razvoja, vse s ciljem uspešnega poslovanja in večje socialne varnosti vseh zaposlenih v DO Novoteks.

Pripravi la:
TEODORA KOVAČIĆ, dipl. oec.

Notranjost proizvodne hale

Del obrata družbene prehrane — menza

banja niso razmahnila, čeravno ne bi mogli trditi, da tam ni zlorabljanja in nasilja nad njimi.

S tem v zvezi se zastavlja vprašanje, koliko posamezna vloga zakoncev vpliva na nosilčevo nasilniško obnašanje in koliko *prizadeti sam pripomore k lastni oškodovanosti, kar je seveda eno najpomembnejših vprašanj.* Zatem pa takoj pomislimo na to, kakšno podobo o sebi ima žrtev, ki dopušča, omogoča ali celo pospešuje žrtvovanje zaradi različnih oblik nasilnosti, zlorabljanja, izkoriščanja, poškodovanja in nazadnje celo ubijanja. Toda ključno vprašanje je vendarle lastni prispevek.

Pojem »prispevek« je v izvorni obliki uporabil Wolfgang pri raziskovanju ubojev, ko je ugotovil neposredno in pozitivno vlogo žrtev pri uboju. Spoznal je namreč, da je žrtev sama najprej uporabila nasilje zoper svojega kasnejšega morilca. To »prispevanje« se je kasneje razširilo na različne oblike sodelovanja oškodovancev in prizadetih, tako da je razvrstil po stopnjah žrtvin pomen pri nastanku posledic.

Če sta kje manj jasna in opredeljena vloga in pomen žrtvinega prispevka pri nastajanju, je to verjetno v zakonski zvezi. Nasilniška razmerja nad njima so medsebojna, trajna, ne le psihološko, marveč raznovrstno, izredno čustvena, globoko intimna in zato prikrita, zaradi česar ne trdijo zaman, da je nasilje med zakoncema v bistvu ledena gora, ki jo vidimo le desetino nad gladino vse preostalo pa je pod njo.

Žrtev (v zakonski zvezi še posebno) je pretežno hkrati vedenjski stimulans in v veliki meri določa avtomatičnost reagiranja storilca. Za zakonsko zvezo je bolj kot kje drugje značilna interakcija v razmerjih med možem in

ženo, v katerih dosti pomenijo še napetosti, status, subkulturne norme, psihične posebnosti in mehanizmi, vrednote, motivacije, cilji itd. Bolj kot drugje je t. i. »priložnost nasilniškega obnašanja« zaradi narave družine kot institucije prav tu največja. In to zaradi bližine partnerja, kulturnih norm, pravne urejenosti in oblik sožitja ljudi v skupini, zbranih na ta način.

Odgovornost za posledico je torej bolj obojestranska kot pri kateremkoli drugem kriminalu. Kajti priložnosti niso tako različne, interesi čisto tudi ne, zato pa so odkloni od pričakovanj toliko bolj boleči in reagiranje toliko bolj ognjevito, naglo in neobvladljivo, ne glede na to ali gre za spolnost, ljubezen ali čisto preproste družinske zadeve. Izkušnje kažejo, raziskave pa potrjujejo, da skoraj ni uboja med zakoncema, pri katerem ne bi bila nasilnost proti drugemu že prej pogosto uporabljena metoda.

Za pretepe ne žene čisto ugotavljajo, da imajo različna depresivna stanja, shizofrenijo, motnje osebnosti, da so psihotične in alkoholičarke, da imajo razne somatske težave, od glavobola do alergij. Počutijo se nemočne, neljubljene, ničvredne, panične, krive, prestrašene, zapuščene, osamljene, itd. Zato je sožitje med zakoncema zelo zamotano in ga v znanostih čisto razlagajo z različnimi psihološkimi in sociološkimi pripomočki. Poleg tega je mož čisto alkoholik in nasilnik, ki izhaja iz nasilniške družine, navajen nasilje racionalizirati z različnimi stresi, psihičnimi težavami, tegobami pri delu itd., zaradi česar so prenekatera razmerja med možem in ženo toliko slabša, provokativnejša in izzivajoča.

Zlasti sta značilna racionalizacija za nasilneža in »sindrom nemočnosti« za ženo. Nasilje največkrat nastaja v

TEENS®**TEENS®****NOVOTEKS**

Poreklo Woolmark-a — pred 20 leti

Letos mineva 20 let, odkar je uveden WOOLMARK — simbol mednarodnega sindikata (IWS), ki označuje proizvode, izdelane iz čiste ovčje volne, ki ustrezajo strogim standardom v kvaliteti. Glavni cilji programa lansiranja WOOLMARK-a leta 1964 so bili, da se ustvari ugodna slika visokokvalitetnega proizvoda iz čiste ovčje volne med proiz-

vajalci, trgovci in potrošniki in se na ta način ustvari povpraševanje po proizvodih, označenih z WOOLMARKOM.

Zato je bilo zelo pomembno oblikovati opazen znak, ki si ga bo potrošnik hitro zapomnil.

Simbol, ki je bil izbran, je delo italijanskega oblikovalca Francesca Saroglie. Bil je eden od trinajstih oblikovalcev, ki so ponudili ideje za novi znak. Mednarodna žirija, sestavljena iz sedmih strokovnjakov za dizajn, je izmed 86 idej izbrala skico Saroglie.

Gospod Saroglia je iskal lik, ki bi predstavljal volneno prejo. Začel je s postavljanjem in zavijanjem papirnih trakov, na katerih so bile načrtane črne in bele linije. Slučajno je opazil sliko ene od kombinacij v ogledalu. Začel je risati in rodil se je WOOLMARK.

Gospod Saroglia je rojen v Cambiano, Torino, šolal se je tri leta na akademiji za drobne umetnosti Albertina v Torinu. V času, ko je bil začel projekt WOOLMARK-a, je bil umeetniški direktor IWS-ove oglašne agencije v Italiji.

vzajemnih medsebojnih razmerjih, v katerih se položaji pogosto menjajo in vzbujajo bodisi upiranje bodisi premoč, zdaj tega, zdaj onega, kar spremlja trmo, jezo, maščevalnost, strah itd.

Teorije o nasilju nad zakoncem (med zakonci)

Teorije je mogoče obravnavati ne glede na številnost bodisi kot psihološke bodisi kot sociološke ali mešane.

Psihološke so zlasti: mazohizem, naučena nemočnost, duševna motenost in druge.

Nekateri sodijo, da družinsko nasilje ohrabljuje mazohistične žene, ki podzavestno iščejo ali želijo trpljenje. Mazohistične so, če so samodestruktivne, zlasti v razmerju z možem, če to lastnost ponavljajo in če pri tem vztrajajo, čeravno bi lahko ravnale drugače.

K nasilju naj bi dosti pripomogla tudi naučena nemočnost, ki je v bistvu izguba sposobnosti nadzorovati sovražne dogodke. Veliko število žensk je socializiranih z nemočnostjo v družinah, iz katerih izhajajo, in se tega nauče od matere. Zelo pogosto so z njimi grdo ravnali že v otroštvu. Nemočnost in odvisnost sta se od njih pričakovali in tako se vedejo tudi v svojem novem družinskem statusu. Zato ugotavljajo, da so žene v zakonski zvezi pokorne, podredljive, ponižne, priliznjene, nezahtevne, tihe, odgovorne drugim itd. Tako vedenje ponekod še vedno sodi h kulturnemu obrazcu srečne družine. Sindrom nemočnosti često privlači nasilje zakonca, hkrati ko ženam pripisujejo uživanje v trpljenju in nesposobnost, da bi preprečile nasilnost nad njimi.

Ženske in moški imajo svoje vloge, ki so priznane marsikje v tem smislu, da so moški gospodovalni in znajo uporabljati silo za uveljavljanje, ženske pa naj bi bile podredljive. Sociokulturne norme marsikje še vedno omogočajo

nasilje moža nad ženo prav zaradi vzdrževanja njihove družinske vloge, ki se še močneje kaže nad otroki. S tega stališča je nasilje nad ženo instrumentalno, pričakovano, upoštevano, izvaja pa se z različnimi sredstvi: telesnimi in duševnimi.

Krizne teorije se ukvarjajo z različnimi družinskimi dogodki, ki porajajo nasilje, kot so npr. pričakovanje novega člana, izguba kakega člana (smrt, zapustitev, ločitev itd.), demoralizacija, nezaupanje, alkoholizem, kriminaliteta itd.

Mešane teorije so zlasti patološke, ki so bodisi psihopatološke bodisi sociopatološke.

Psihopatološke izhajajo iz bolezenskih nagnjenj nasilnika. To so: Edipov kompleks, napetosti, tekmovanje dvojice, mučiteljsko-nasilniški značaj, občutki ekscesivne kritike itd. V drugo zvrst pa sodijo tiste, ki se posebej nanašajo na alkoholike, narkomane, zakonce z motenimi osebnostmi, patološko ljubosumne, slabo vzgojene, nagnjene k igram na srečo itd.

Sistemske in strukturalne teorije obravnavajo družinsko nasilje ob upoštevanju frustracije, stresa in blokiranih ciljev. Sem sodijo: dogodki, ki otežujejo pričakovanja, izhajajoča iz vloge zakonca, pritiski družbe na družino, neizpolnjevanje pričakovanj, osebne poteze, stereotipne predstave o rabi nasilja za vzdrževanje discipline v družini in prav tako pri vzgoji in kaznovanju itd., obenem, ko je v vsaki družini veliko težav in situacij, ki so stresne in frustrirajoče.

Navedene teorije in izhodišča za pojasnjevanje nasilja med zakoncema so le bežen in pomanjkljiv pogled na to področje. Kažejo pa na zapletenost nasilnosti in nepopolnost teorij, med katerimi ni niti ene same generalne teorije, ki bi bila uporabna za vse.

(Se nadaljuje)

Certification Trade-Mark

PURE NEW WOOL

WOOLMARK — ZNAK, KI GA POZNA VES SVET

Odkar je IWS pred 20 leti uvedel WOOLMARK, je postal ta znak najbolj znani tekstilni znak v svetu.

Več kot 400 milijonov ljudi po svetu danes prepozna in razume pomen WOOLMARK-a. Vsake dve leti IWS organizira v deželah, ki so največji potrošniki volne, ankete, ki naj bi pokazale, kakšno je prepoznavanje in razumevanje WOOLMARKA.

»Prepoznavanje« pomeni procent odraslih ljudi, ki potrjujejo, da so že videli WOOLMARK. »Razumevanje« pa pomeni procent vprašanih, ki prepoznajo WOOLMARK in ga povezujejo s čisto ovčjo volno.

Zadnje anketiranje potrošnikov v zvezi z WOOLMARK—om je bilo novembra 1983. Dokazalo je, da na najbolj razvitih tržiščih dosega zelo visok nivo prepoznavanja in razumevanja. Povprečje rezultatov raziskovanja v osmih najmočnejših industrijskih državah (Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Holandija, Anglija, Japonska in Amerika) kaže, da 85 procentov odraslih prebivalcev prepozna WOOLMARK, medtem ko jih 75 procentov razume njegov pomen.

Dve leti po nastanku WOOLMARK-a (1966 leto) 48 procentov vprašanih prepozna WOOLMARK in 37 procentov razume njegov pomen.

Raziskovanja pa niso zajela samo ugotavljanje znanja potrošnikov v zvezi s simbolom in njegovim surovinskim sestavam. Vprašanja so bila postavljena tako, da bi dobili čimveč podatkov oziroma mnenj potrošnikov o WOOLMARK—u.

Na ta način je IWS lahko spremljal povečevanje števila ljudi, ki so WOOLMARK povezovali s kvaliteto, kot tudi povečevanja števila potrošnikov, ki so proizvodom, označenim z WOOLMARK—om, dajali prednost pred proizvodi podobnih cen in videzov, ki pa niso imeli oznake WOOLMARK.

IWS ni uvedel WOOLMARK samo zato, da bi označil proizvode iz čiste runske volne, temveč da bi zagotovil tudi kvaliteto.

Zgovoren dokaz, da je namen uspel, je dejstvo, da je WOOLMARK v zavest današnjih potrošnikov zapisan kot garancija surovinske sestave in kvalitete.

MEDNARODNI SEKRETARIAT ZA VOLNO
Svetozara Markovića 22/V
11000 BEOGRAD

O nagrajevanju po delu

Menim, da je vir nezainteresiranosti, lagodnosti in oportunitizma v nespoštovanju in izkrivljanju načela nagrajevanja po delu in predvsem rezultatih dela.

Zadnje čase pogosto odpravljamo (in to pretežno z administrativnimi ukrepi) posledice, ne pa vzroke, ki so nas pripeljali v sedanje stanje. Ne povemo odločno in naravnost, da je premalo dela in slabo delo ob zagotovljeni višini OD tisto, kar nas vztrajno pelje nazvzdol. Zadnji čas je, da začnemo bitko za boljšo izrabo delavčevih moči in sposobnost za racionalnejšo izrabo delovnega časa, za boljšo organizacijo dela, kar v končni fazi pomeni bitko za večjo produktivnost. Stimulans in motor tega boja je lahko samo dosledno uveljavljanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela.

S politično akcijo moramo vplivati na spreminjanje miselnosti ljudi, češ da je vestno in odgovorno opravljanje delovnih obveznosti smešno, »nefrajersko« in tako pogosto predmet zbadanja, pa naj bo to dokončanje študija v rednem roku ali izpolnjevanje norme ob stroju. Politična akcija mora temeljiti na materialni in konkretni podlagi. Zato moramo člani ZSMS v vseh okolišjih, kjer delamo in živimo, čeprav se sliši kot oguljena in že izrabljena fraza, začeti boj z osebnim zgledom. Osebnim zgled naj bo naše orožje, ko zahtevamo disciplino in odgovornost.

Če bomo sami svoje obveznosti vestno in odgovorno izpolnjevali, se nam ne bo treba bati prepričati tistih, ki se še niso streznili in mislijo, da je možno nadaljevati po starem.

Gotovo nas bodo pri tem podprli in stopili v akcijo z nami vsi, ki so si že do sedaj prizadevali s svojim prispevkom izboljšati razmere, a so ostali na sredi poti.

Jedro delavskega razreda je zdravo. Žal je oslABLJENO. Zaupa v politični sistem socialističnega samoupravljanja, a se ga loteva malodušje.

Mladim je zato dana zgodovinska možnost, da izkažemo pripadnost delavskemu razredu in prispevamo svoj delež pri premagovanju sedanje krize. Mogoče je naša naloga pri tem v določenem pogledu celo težja, kot je bila naloga mlade generacije v času NOB. Sovražnik ima različne obraze in krinke, tako ga vedno ni lahko prepoznati. Sovražnik je vsak, ki noče doumeti resnosti nastalega položaja in prijeti za delo.

Če bomo pri izpolnjevanju delovnih obveznosti dosledni, bomo lahko s prstom pokazali na lenuhe in delomrzneže ter zahtevali, da za nedelo ne dobijo plačila in prenehali bomo z lažno solidarnostjo najprej v lastnem okolju. Vztrajati pa moramo, da vsak delavec za dobro opravljeno delo dobi dobro plačilo.

Prepričan sem, da bomo z dosledno uveljavitvijo načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela zainteresirali mlade in vse delavce za boljše delo, za vsebinsko odločanje na vseh ravneh in s tem tudi za ohranitev in potrditev našega sistema socialističnega samoupravljanja.

M. Ž.

PRAZNIK V TREBINJU

V počastitev praznika občine Trebinje in enajste obletnice obstoja Novoteksovega tozda Konfekcija III, je naša DO priredila 3. oktobra 1984 program z modno revijo v Domu kulture.

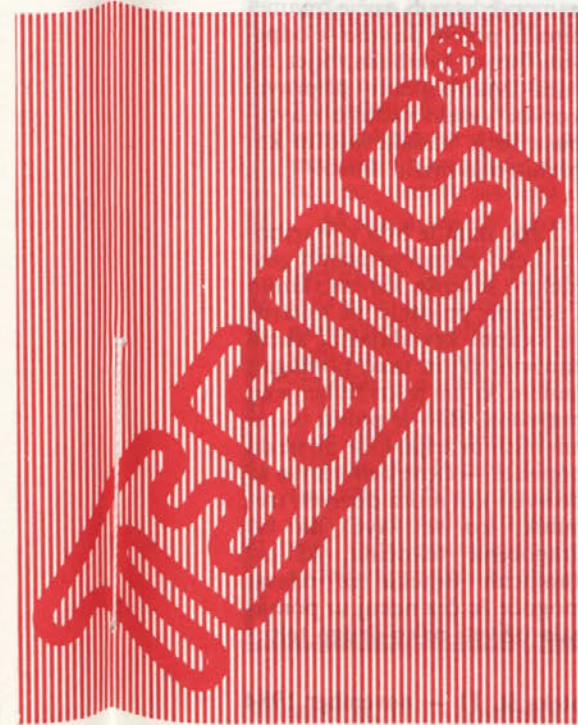
Poleg manekenov iz Novega mesta so v programu sodelovali še malčki iz VVZ NAŠA RADOST iz Trebinja, pevka Josipa Lisac in plesna skupina KRIK iz Ljubljane, program pa je povezoval Oliver Mlakar. Modno revijo so si poleg zaposlenih delavcev Novoteksa in prebivalcev Trebinja ogledali tudi gostje iz Uniteksta, Jugotekstila in predstavniki političnega in gospodarskega življenja republike Bosne in Hercegovine. Naslednji dan so gostje po svečanem zasedanju občinske skupščine obiskali obrat Konfekcije, kjer so si ogledali proizvodni program.

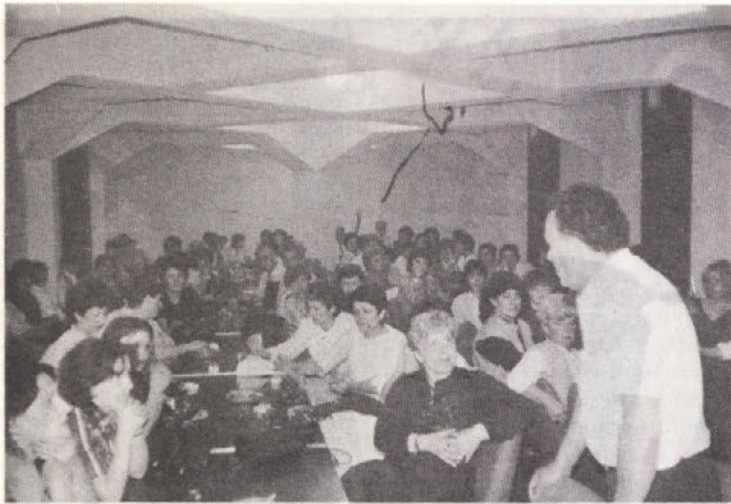

SAVO ČEČUR — Član predsedstva SR BiH pri ogledu obrata Konfekcije III Trebinje, v spremstvu glavnega direktorja Stanislava Pavlina in direktorja TOZD Bora Vučevića.

Po svečanem zasedanju občinske skupščine.

Zbor delovnih ljudi TOZD Trgovina

Zbori niso v naši DO nobena redkost, saj jih sklicujemo po vsakem obračunu, po potrebi tudi takrat, ko moramo sprejeti važne sklepe ali se odločati za referendum.

Da pa lahko TO TRGOVINA skliče zbor del. ljudi, si moramo prej zagotoviti potrebna sredstva, zato je na vrsti le vsake dve leti. Med 135 delavci naše TO jih je le dobra tretjina iz Slovenije, ostali pa so razkropljeni po mestih širom Jugoslavije. Imamo 16 prodajaln v vseh republikah, razen Makedonije. To so: v Novem mestu Julija in Bršljin, Metlika, Sarajevo, Trebinje, v Boru sta dve prodajalni, Čačku, Vrbas, Karlovac, T. Mitrovica, Zenica, Pucarevo, Arandelovac, Aleksinac in Kolašin.

Tokrat smo se odločili, da se zberemo v Vrbasu, ki je prav v tem tednu prejel naziv Titov Vrbas. To prijetno vojvodinsko mesto se ponaša s številnimi heroji, z njihovo aktivno udeležbo med NOB, s čimer si je tudi prislužila časten naziv TITOV. Prodajalna, ki nosi ime NOVOTEKS, posluje že 12 let. V njej so zaposleni 4 delavci, ki s svojim marljivim delom dosegajo lepe rezultate. Iz Novega mesta smo odpotovali z avtobusom na dolgo pot in prispeli na cilj v poznih nočnih urah. Že ob prihodu v hotel so nas naši sodelavci prijetno presenetili s pristrčno dobrodošlico. Nekateri med nami so se srečali prvič, čeprav delajo v naši TO že precej časa.

Naslednjega dne ob 9. uri smo v veliki sejni dvorani hotela imeli zbor delovnih ljudi. Delavci so kritično spregovorili o pomanjkljivostih in menili, da nas dosedanji uspehi ne smejo uspavati, pač pa le stimulirati za boljše in kva-

litetnejše delo. Ne glede na to, da smo se zbrali ljudje različnih narodnosti, mentalitete in vere, je bil pred nami samo en cilj: maksimalna udeležba vsakega posameznika v vseh začrtanih smernicah in planih. Med nami so bili tudi jubilarci, katerim smo podelili priznanja in denarne nagrade. Po končani seji smo se odpravili na ogled Novega Sada. Obi-

skali smo Petrovaradin in njegove znamenitosti. V večernih urah pa so nam naši prijatelji iz Titovega Vrbasa znova dokazali, da je gostoljubnost in sprejem njihova posebnost. Pripravili so nam večer z glasbeniki, ki so igrali pesmi vseh narodnosti. V kolu, ki smo ga plesali, so se spletle vezi prijateljstva. Naslednjega dne smo se dopoldne opravili

proti domu, se med potjo ustavili v Jasenovcu, kjer smo si ogledali zloglasno taborišče, v katerem je izgubilo življenje okoli (600.000) ljudi. Ta enkratni pomnik žrtvam NOB je ostal vsem globoko v spominu.

Domov smo se vrnili s prijetnimi vtisi. Srečali smo se s sodelavci, razšli s prijatelji, z eno samo željo: da s skupnimi močmi prispevamo svoj delež v težki gospodarski situaciji.

LADA

XI. srečanje pobratenih aktivov RK SOZD MTT Maribor in NOVOTEKS Novo mesto

Sobota, 22. septembra 1984, je bil deževen, nič kaj prijazen dan. Vsaj tako se je kazalo zjutraj in nič drugače ni bilo tudi med potjo, ko smo z avtobusom požirali kilometre proti Štajerski. Potnikom v avtobusu z napisom »posebna vožnja« se slabo vreme ni poznalo. Prijetno vzdušje je zavladalo že takoj na začetku, ko smo ugotovili, da smo se zbrali prav vsi, ki smo se prijavili za srečanje s pobratenim aktivom RK SOZD MTT iz Maribora. To srečanje je bilo že enajsto po vrsti, postalo je

tradicija. Krvodajalci obeh aktivov, MTT in Novoteks, se srečujejo že od leta 1973, ko je bilo prvo srečanje v naši delovni organizaciji.

Pot se je kar vlekla in ko smo prispeli pred transfuzijski oddelek mariborske bolnišnice, so nas naši prijatelji že čakali. Topel stisk rok in rdeč nagelj za vsakega od nas nam je že takoj na začetku povedal, da smo zares zaželjeni in dobrodošli gostje. Pred bolnišnico nas je prijazno in šegavo nagovoril prof. dr. sc. prim. dr. Edvard Glaser, predstojnik oddelka

za transfuziologijo in imunohematologijo. Sam odvzem krvi je ob dobri organizaciji zdravstvenega osebja potekal zelo hitro.

Kar kmalu smo bili spet zbrani v avtobusu, to pot so nas spremljali predstavniki pobratenega aktiva in MTT. Med krajšo vožnjo po mestu so nam predstavili večje znamenitosti, potem pa smo se odpeljali proti Limbušu, kjer so nam Mariborčani pripravili kosilo. Veselo vzdušje z avtobusa se je nadaljevalo in kar prehitro je prišlo slovo.

Lepo nam je bilo v Mariboru. Lepo zaradi prijaznih gostiteljev, še lepše, ker smo lahko s svojimi prijatelji in tovariši na skupni krvodajalski akciji darovali kri in tako pomagali ljudem, ki jim je kri življenjsko potrebna. Bilo je polno iskrenih misli in želja, ki se jih ne da popisati — človek mora vse to doživeti kot mora doživeti trenutek, ko se zave, da bo dragocena tekočina, ki po kapljicah odteka iz telesa, mogoče že čez nekaj ur pomagala oživeti neko drugo telo.

Gostiteljem smo se za zares izredno organizacijo akcije in srečanja iskreno zahvalili in se zvečer odpeljali proti naši Dolenjski. Upamo, da bomo

naslednje leto našim prijateljem iz Maribora gostoljubnost lahko vrnilo.

MILENA MAVSAR

Sam svoj krojač!

Včasih nam pride na misel, da bi se oblekli nekoliko drugače, v nekaj, kar nam konfekcija redne proizvodnje ne ponuja. Morda si marsikdo želi kaj nenavadnega, pa si ne more kupiti kjerkoli, ali pa mu ne odgovarjajo velikosti teh oblačil. Tedaj je praktična rešitev, da si sami skrojimo in sešijemo oblačila po svojem okusu.

Predno se odločimo za željeni model, nastane vprašanje, kje poiskati kroj in opis krojenja in šivanja. Tisti, ki se spozna oziroma seznanjen s samo konstrukcijo kroja, si bo s pomočjo predložkov o risanju narisal

primerno velikost, spreminjal kroj z dodajanjem dolžine, širine, globine rokavnih izrezov, kajti sedaj je v modi zelo širok rokav, segajoč skoraj do pasu, dodajanje aplikacij ali okrasnih detajlov itd. Vse to se vrisuje v sam kroj po narisani osnovi. Na koncu dodamo še dodatek za šiv tako, da nam ni treba paziti pri krojenju na dodatek, in seveda vsak kos posebno izražemo.

Izbira materiala je povsem odvisna od naših želja pa tudi od modnega trenda, saj je navsezadnje to cilj, če želimo biti moderno oblečeni. Skrojene in

izrezane dele polagamo na material tako, da čim bolj racionalno izkoristimo material. Pazimo tudi na smeri tkanja blaga. Posebno problematično je karo blago in črtasti deseni. Pazimo, da se karo ali črta ujemajo zaradi samega videza izdelka. Na koncu izrežemo vse dele.

Malo prej smo omenili, da si sami vse skrojimo, vendar nima vsadko potrebnega znanja. Tedaj so nam v pomoč revije, ki izhajajo mesečno in jih je mogoče kupiti v prodajalnah ali kioskih. Vsebujejo krojne pole z že narisanimi deli modelov, ki so narisani v sami reviji. Tu je predložena tudi risba, kako polagamo kroj na material. Vse je lepo razvidno iz predloženega materiala. Zamisel v naši glavi pa iščemo v revijah, kot so Burda, Neue Mode, Karina (izključno za najstnike), Svijet in Naša žena. Revija Modelina je zelo ekskluzivna in se jo dobi v naših trgovinah.

Kakor smo omenili, je vsaki reviji predložena krojna pola. Kako poiskati željeni model na reviji? Preprosto! Ob vsaki skici modela je označena zaporedna številka modela. Nato je zapisan potrebni material ter nekaj o krojenju in šivanju samega modela. Označena je tudi linija, s katero je narisana krojna krojni poli. Poiščemo ga in izrišemo tako tudi vse ostale dele. Vse dele izrežemo in jih položimo, kakor je označeno na priloženi fotografiji. Dodamo tudi vse detajle, ki smo si jih naknadno izrisali po svoji zamisli.

Revija Naša žena izhaja enkrat mesečno, dvakrat na mesec izide Svijet, ostale pa tudi enkrat mesečno. Torej le pogumno pokukajmo v revije in naši bomo nekaj zase, da bomo imeli svoj stil za vsak dan pa tudi za svečane priložnosti.

Način konstruiranja in izrisovanja si bomo ogledali v naslednji številki Novoteksovega glasila.

JAKNA VEL. 42 (OBSEG PRSI 96 cm)

Potreban material: 2,40 m tkanine, šir. 140 cm, ili: 2,70 m, šir. 120 cm, ili: 3,40 m, šir. 90 cm; 1,10 m materiala za postavu, šir. 140 cm; 1,20 m samolepljive podloge, šir. 60 cm (Mizelin H 200).

Krojni delovi:
9 prednja str.
10 leđa
11 prednji i ledni pojasni deo
12 rukav
13 donja str. okovratnika

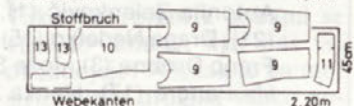
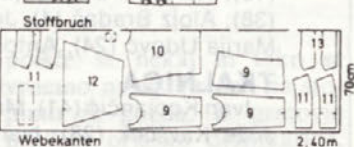
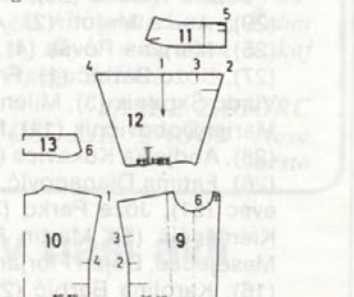
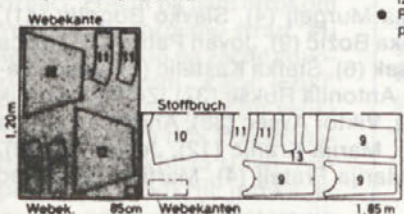
Krojenje

Pre krojenja prečitajte opšta uputstva o radu s kariranim tkaninama i imitacijama krzna.

- Vidi krojne planove. — Uz ivate kroj, delova predvidite potrebne dodatke za šavove.
- Krojni deo 9 od hartije preseците duž ucrtane linije šava.
- Bočni prednji deo iskorite 2 puta, a srednji prednji deo 4 puta (ovaj deo biće udvostručen).
- Prednji pojasni deo iskorite 4 puta.
- Posle toga krojni deo 11 od hartije opsećite duž oznaka (ledna sredina).
- Ledni pojasni deo iskorite 2 puta u pregibu tkanine. (Prednji i ledni pojasni deo biće udvostručen).
- Gornju str. okovratnika iskorite prema kroju za donju stranu, ali malo veću na spoljnim ivicama.
- Manžetne iskorite duž. po 27 cm (od toga je 3 cm za donji preklap), šir. 10 cm (gotova šir. 5 cm).
- Iskorite kaišić duž. 5 cm, šir. 7 cm (gotova šir. 3,5 cm).
- Postavu iskorite prema kroj delovima 9, 10 i 12, ali sa odbitkom opšivaka.

Šivenje

- Samolepljivom podlogom pojačajte manžetne po dužini, do polovine širine, a donju str. okovratnika, 2 sloja srednjih delova i spoljne slojeve pojasnih delova u celini.
- Zašijte spojne šavove prednjih delova. Ivice šavova preplećajte prema prednjim ivicama, pa šavove uzano opšijte štepom.
- Prištepajte preklapljeni unutrašnje slojeve srednjih delova duž prednjih ivica, do brojke 6 na šavu.
- Zašijte ramene šavove.
- Donju i gornju str. okovratnika proštepajte preklapljeni duž spoljnih ivica.
- Prištepajte donju str. okovratnika licem na lice ivice izreže oko vrata, pa zatim u produžetku prištepajte gornju str. okovratnika na gornje ivice prednjih opšivaka (odn. unutrašnje slojeve srednjih delova).

- Gornju str. okovratnika prifircajte otvorenom ivicom preko šava našivanja donje strane.
- Na delovima rukava izradite šliceve prema opštim uputstvima.
- Uglavite delove rukava prema oznakama. Ivice šavova preplećajte prema prednjim delovima odn. leđima, pa šavove uzano opšijte štepom.
- Zašijte bočne šavove.
- Zašijte rukavne šavove.
- Sašijte postavu, postavite jaknu. Donje ivice prednjih delova, leđa i rukava otvoreno prifircajte, pa dalje radite kao sa jednostrukom tkaninom.
- Na donjim ivicama rukava složite i prifircajte nabore tako da znaci x poklope.
- Slojeve pojasnih delova sastavite bočnim šavovima.
- Udvostručite kaišić: jednu uzano stranu obrzujte u vrh, i na vrhu izradite rupicu za dugme.
- Prištepajte spoljni sloj pojasnog dela prištepajte licem na lice donje ivice jakne. Ivice šava preplećajte prema pojasnom delu, pa šav uzano opšijte štepom.
- Preklapljeni prištepajte unutrašnji sloj pojasnog dela duž spoljnih ivica, zahvatajući u štep na desnoj prednjoj ivici, na označenom mestu, kaišić.
- Podvijte dodatke na ivice unutrašnjeg sloja pojasnog dela i prirubite ih uz šav našivanja.
- Ivice pojasnog dela uzano opšijte štepom.
- Na desnoj prednjoj ivici, na označenom mestu, izradite rupicu za dugme.
- Prišijte dugmeta. Donji preklap pojasnog dela prikopčajte velikim drikerima.

Potrjen rebalans sredstev za ekonomsko propagando

Na delavskem svetu DSSS je bil dne 5. 11. 1984 sprejet sklep o povečanju sredstev za ekonomsko propagando za 2.000 000,00 din. Vzrok, ki je terjal takšno odločitev, je v nepričakovano visoki podražitvi storitev; od drobnih materialnih stroškov, do distribucije propagandnih sporočil po medijih javnega obveščanja.

Akcija uvajanja nove blagovne znamke (teens) je bila načrtovana in finančno ovrednotena že novembra 1983. S sprejetjem planov stroškov za leto 1984 je bilo to tudi potrjeno. Ker zaradi še omenjenih vzrokov propagandne akcije ne bi mogli speljati do konca, bi pa to preveč vplivalo na rezultate, ki jih pričakujemo, smo se odločili za »inekcijo« dodatnih sredstev.

Filma »teens animacija« in »teens mladina« smo poslali na 1. JUGOSLOVANSKI FESTIVAL TRŽNIH KOMUNIKACIJ v Portorož, ki je ravno sedaj v teku. Obveščeni smo, da sta filma izbrana v ožji izbor filmov, ki konkurirajo za nagrado. Lahko rečemo, da je to za nas velik uspeh, saj sta narejena v organizaciji NOVOTEKSA, brez sodelovanja agencij zunaj delovne organizacije.

P. I.

HVALA ZA ŽIVLJENJE
TEBI, KI SI DAL
KRI IZ ŽIL
DEL SEBE SAMEGA.

V DRUGEM IN TRETJEM TRI- MESEČJU SO DAROVALI KRI:

PREDILNICA NOVO MESTO

Ljubomir Jenko (doslej že 14-krat), Jožefa Pate (36), Anton Pate (30), Pavle Kupljenik (44), Brane Mitag (37), Alojz Urbič (26), Franc Nadu (40), Vili Verščaj (5), Zvonko Jelič (6), Marjeta Klemenčič (22), Fani Jerič (9), Anton Lukše (34), Jožefa Pate (37), Anton Pate (31), Jože Kruh (28), Mile Rajak (38), Martin Saje (5), Pavle Kupljenik (45), Franc Pavlin (17), Mirko Bajec (16), Alojz Zoran (21), Brane Mitag (38), Ivan Barbo (33), Drago Novak, Jožica Florjančič, Mile Rajak (39), Jože Kruh (29), Anton Pate (32), Jožefa Pate (38), Angela Lindič (12).

PRIPRAVA

Jožefa Kolenc (26), Andjelka Kukavica (2), Ana Cesar (29), Anica Matoh (2), Alojz Kristan (35), Brane Sekula (25), Marjana Povše (4), Ludva Novak (15), Franc Sluga (27), Božo Barbič (1), Franc Iljaž (37), Marija Dragan (5), Vlado Škodnik (3), Milena Čučnik (17), Anton Košele (22), Marija Dobovičnik (14), Rajko Petan (31), Karolina Barbič (28), Andjelka Kukavica (3), Anica Matoh (3), Brane Sekula (26), Fatima Džananović (9), Franc Sluga (28), Anica Župevec (51), Jože Perko (3), Gabrijela Krivec (18), Magda Klemenčič (5), Martin Plantan, Milena Žitnik, Ljudmila Mesojedec, Bojan Florjančič, Ana Cesar (30), Ludva Novak (16), Karolina Barbič (29), Franc Sluga (29), Franc Iljaž (38), Alojz Bradač (4), Jože Marn (27), Jožica Brajdič (1), Marija Udovc (24), Anton Košale (23).

TKALNICA

Ivan Kocjančič (41), Marija Korče (26), Franc Gorenc (2), Jože Kavšček (28), Ivanka Bele (8), Miran Mlekuž (47), Antonija Zelenkovič (1), Tilka Turk (13), Drago Vaupotič (21), Draga Nedelko (15), Rudi Redek (26), Ivan Jakše (22), Franc Drobne (3), Jože Staniša (15), Jožica Žagar (1), Pavla Pangre (17), Ivanka Zupančič (9), Miran Mlekuž (48), Pepca Šetina (7), Martin Mežnar (11), Franc Krakar (18), Ivan Radoš (55), Drago Žučak (12), Franc Božič (13), Jože Gorenc (9), Franc Gorenc (3), Franc Luzar (17), Jožefa Femec (14), Jože Kavšček (29), Dušanka Bubalo (8), Ivanka Bele (9), Alojzija Rapuš (32), Ivanka Šmalc (27), Jože Erlih (21), Drago Vaupotič (22), Franc Drobne (4), Anica Mirič (7), Ivan Jakše (23), Martin Mežnar (12), Miran Mlekuž (49), Draga Nedelko (16), Ivan Radoš (56), Pavla Pangre (18), Ivan Kocjančič.

OPLEMENITILNICA

Ljubo Klanjščak (15), Janez Šinkovec (2), Fikreta Mihajlovič (5), Fani Gorenc (10), Anica Kužnik (9), Avgušтина Stipič (32), Draga Kajtazovič (27), Cirila Udovič (13), Cveta Mesojedec (12), Ana Špringer (25), Anica Škrbec (11), Milena Saje (3), Jožica Golobič (2), Milan Gerzetič (28), Jožica Vovk (20), Martin Kozjan (43), Marija Željko (6), Stane Makše (6), Ljuba Avguštin (31), Franc Zarabec (7), Marija Slak (20), Rozalija Kebelj (10), Marija Prešeren (18), Ana Murgelj (10), Jožefa Jakše (18), Joži Dragan (3), Stane Hočevar (28), Nevenka Murgelj (4), Slavko Bogolin (41), Rudi Zupan (46), Štefka Božič (9), Jovan Petrič (3), Jožica Mlakar (18), Ana Grešak (6), Štefka Kastelic (8), Vesna Jerič (17), Miha Irt (17), Antonija Rukše (37), Zdenka Kotnik (23), Darinka Eršte (5), Viktor Avsec (38), Angelca Zamida (10), Marija Medic (3), Marija Kranjc (12), Jelka Kralj (8), Janez Šinkovec (3), Marija Fratelj (4), Martina Šljakovec

(3), Ljubo Klanjščak (16), Ana Kralj (33), Marija Slak (21), Franc Pintar (32), Jožica Golobič (3), Stane Makše (7), Ivanka Jerič (25), Vojan Stopar (12), Janez Rozman (13), Ana Bratkovič (4), Avgušтина Stipič (33), Milka Božič (28), Joži Dragan (4), Jožica Vovk (21), Jožefa Murn (24), Franc Zarabec (8), Jožefa Jakše (19), Mihaela Lokar (2), Majda Fideršek (18), Marija Prešeren (19), Dušan Vasič, Ana Potočar, Ana Osolnik, Draga Kajtazovič, Ana Špringer (26), Ana Smole, Marija Klemenčič, Jožica Mlakar, Slavko Bogolin (42), Viktor Avsec (39), Martina Vidmar, Vida Golob, Metod Žagar (12), Rozalija Kebelj (11), Ljuba Avguštin (32), Fikreta Mihajlovič (6), Martin Kozjan (44), Rudi Zupan (47), Milan Gerzetič (29), Marija Judež (4).

PLETILNICA

Marija Bele (2), Franc Majcen (6), Tatjana Krhin (5), Nada Djurič (5), Marija Bele (3).

INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNA SLUŽBA

Alojz Kavšček (30), Stane Butalin (18), Martin Može (33), Anton Gole (17), Stane Miklič (18), Ivan Dragan (13), Alojz Kavšček (31), Martin Može (34), Danijel Rifelj (5).

SKUPNE SLUŽBE TOZDA TKANINA

Milena Galič (3), Riko Resnik (25), Bojan Čeh.

TOZD KONFEKCIJA I NOVO MESTO

Rudi Gazvoda (16), Jožica Glinšek (14), Jože Vrščaj (44), Marinka Sluga (1), Majda Vidrih (20), Darinka Kočjaž (1), Boža Grabljevic (12), Jože Mišmaš (45), Jože Novak (20), Jože Mitag (28), Marija Golobič (17), Milan Močnik (28), Dragica Rapuš (6), Marija Škedelj (19), Anton Klemenčič (15), Ana Bedek (9), Marija Gazvoda (2), Simona Žmavc (21), Aleksandra Blatnik (8), Marija Drašler (8), Marija Miklič (13), Zvonka Kobe (9), Jože Vrščaj (45), Darinka Kočjaž (2), Silva Strajnar (8), Aleksandra Blatnik (9), Jožica Glinšek (15), Dragica Mežnar (7), Jože Rozman, Martin Radež, Marinka Sluga (2), Boža Grabljevic (13), Jožica Lužar (1).

TOZD KONFEKCIJA II VINICA

Slavka Šuštaršič, Darinka Berden, Jože Adlešič, Ana Barbar, Marija Benec, Kristina Čadonič, Branko Flajnik, Zdravko Gračan, Marija Gajič, Jože Juršinič, Ivan Jaušovec, Ivanka Kalčević, Kristina Kump, Anica Kajin, Marija Kritec, Franc Moravec, Barbara Moravec, Anica Matkovič, Kazimir Pezdirc, Franc Persič, Marjan Pavlinič, Čedo Rajšič, Marica Ružič, Katica Starešinič, Marija Starešinič, Pavla Stegna, Marija Simonič, Anica Starešinič, Jože Starešinič, Darinka Štampahar, Bogomir Šutej, Jože Šorli, Barica Šegina, Viljenka Zajc, Marija Zajec, Danica Žalec, Nedeljko Žučak.

TOZD PREDILNICA METLIKA

Ivan Pezdirc, Marjan Kerč, Martina Geršič, Vlado Marentič, ANICA Štefanič, Marija Filak, Miro Jakofčič, Šemsa Mahmutović, Vlasta Rus, Jože Judnič, Katica Radjenovič, Jože Milavec II, Ivan Kufner, Katica Mužar, Marija Čivič, Vida Brodarič, Marija Gornik, Mihamed Ramič, Martin Piškurič, Anton Benkovič, Anton Ivec, Bernarda Markovič, Biserka Skok, Marjanca Matko, Anton Radman, Stjepan Klemenčič.

TOZD TRGOVINA

Ladislava Kostrevc.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Srečko Lamut (6), Slavko Dravinec (26), Marija Rifelj (7), Stanko Anžlovar (24), Slavica Rapuš (6), Ljubica Sajovic (10), Ana Hrnčič (15), Jožica Pucelj (8), Boža Tekstor (2), Janez Turk (20), Miroslava Terzin (11), Jožica Luzar (8), Ana Štaudohar (6), Valentin Levstik (27), Marija Bele (2), Anton Miklič (16), Branka Bojanič (10), Martina Zorčič (3), Matija Belavič (18), Jože Kinčič (32), Dani Hrastar (19), Marjan Erpe (3), Vanda Erpe (4), Ivan Bele (9), Srečko Lamut (7), Slavica Rapuš (7), Janez Turk (21), Milena Mavsar (3), Martina Koračin, Valentin Levstik (28), Ivan Ašič, Stanko Anžlovar (25), Ana Hrnčič (16), Marija Rifelj (8), Miroslava Terzin (12).

MILENA MAVSAR

Ura teče nič ne reče

Same pošasti se podijo za mano. Še dihati si ne upam. Ko moram vdihniti zrak, se zbudim. Usedem se na posteljo, glava mi kinka enkrat na to, drugič na drugo stran. Oči pa se mi nočejo in nočejo odpreti. Komaj se izmotam iz odej. Kot slepa se napotim v kuhinjo. Nič ne vidim, nič ne tipljem, le čisto počasi vlečem eno nogo za drugo. Zaletim se v vrata. Takoj se mi odprejo oči. »In ta vrata,« siknem. Na, pa sem v kuhinji! Pogled mi zdrsnje na omaro. »Kaj, šele pol šestih?!« vzklknem. Stressem se in stečem v posteljo. Zvijem se v klobčič in spet zas-

pim. Spet začnem sanjati. Ne sanjem o pošastih, sanjam o šoli. Ko sanjam o zgodnjem vstajanju, se predramim. »Koliko je ura?« Stečem v kuhinjo, 7.05 pokažeta kazalca. Prižgem radio in upam, da ura prehitava. Vendar se me ni usmilila. Ura je 7.07. Odhitim v kopalnico. Kar z mrzlo vodo si oškropim obraz. Oblačim se in spotoma še jem. Pogledam v torbo, vse je v redu. Že sem v garaži. Komaj odprem vrata, mi mrzel veter puhne v obraz. »Na, pa še lije kot iz škafa,« godrnjam. »Kje je dežnik?« Stečem na hodnik. Z muko odprem dežnik. Zaklenem vra-

ta in stečem proti šoli. Nič ne pozvonim pri Andrejinih vratih. Le naprej! Vso pot se jezim na uro. Še oglasila se ni. Spomnim se na prilike in reke in še posebej na tega: URA TEČE, NIČ NE REČE. No, pa sem pri šoli. Sezujem se in odhitim v razred. V njem pa že pravi

direndaj. Nikjer ni učitelja. Oddahnila sem se. Počutila sem se kot ujetnik, ki mu grozijo številne nevarnosti, sedaj pa je prišel v svobodo, nihče mu nič ne more.

NATAŠA ŽAGAR, 7. b razred OŠ XII. SNOUB Novo mesto

IZ OTROŠKIH UST...

»Čebellce«

Urejamo igrače in se pripravljamo na malico. Otroke povabim v umivalnico, da gredo na WC in se umijejo. Maja pa stopi k meni in pravi: »Tovarišica, vi pa rečete vedno pejte na WC, saj lahko se še reče na F al' pa na J.«

Monika pripoveduje: »Mene in bratca je ustavila policajka. Borut jo hoče popraviti, naj namesto policajka reče miličnica, pa pravi: »Saj se ne reče policajka, ampak policaj.«

Nataša: »Tovarišica, pred našim blokom sta bila dva kužita. Eden je bil punčka, drugi pa fantek.«

Maja se mi približa pri šiljenju barvnikov, me nekaj časa gleda, nato pa reče: »Veš, tovarišica, kakšna si ti? Ti bi samo pela.« Nič ne rečem, le gledam jo, zato nadaljuje: »Al sem jaz glih taka.«

Zakaj rad hodim v vrtec?

Ksenija: Ker imamo veliko punčk.

Borut: Ker se igramo, hodimo na sprehode in izlete.

Gregor: Veliko pojemo, poslušamo zgodbe in gremo na sprehode.

Lea: Imamo veliko igrač.

Anita: Ker hodim spat.

Vlado: Rišemo, knjige gledamo.

Borut: Ker imam prijatelje v vrtcu.

Janez: Igram se z lego kockami.

Monika: Igram se v koticu.

Roman: Ker lahko kaj pomagam.

Klemen: Ker hodimo na sprehode, izlete in imam prijatelje.

Kaj mi v vrtcu ni všeč?

Monika: Ker moram igrače pospravljati.

Gregor: Ker moram spati.

Klemen: Ker smo tečni, pa sitnarimo.

Roman: Ker vpijejo otroci.

Janez: Ker je treba jest.

Anita: Meni je čisto vse lepo.

Matej: Ker po tleh otroci igrače razmečejo.

Zbrala: MAJDA NEMANIČ

MOJE OTROŠTVO

Ko sem bil majhen, sem se veliko igral. Marsikaj sem tudi razbil. Mamica pa me je okregala. Včasih sem ji naredil kar sive lase. Ko sem dopolnil tri leta, so me starši dali v vrtec. Tako sem spoznal veliko svojih vrstnikov. V vrtcu pa se je začel moj prvi direndaj. Tovarišici, ki nas je pazila, smo marsikatero zagodli. Velikokrat smo se stepli, vendar smo bili spet prijatelji. Na vrtec imam sedaj kar najlepše spomine. S šestim letom pa se je moj vrtec spremenil v

šolo. Spomnim se, kako težko mi je bilo prve mesece v šoli. Kasneje pa sem se privadil. Moje igrače sem moral pospraviti, kajti sedaj so bili pomembnejši zvezki in knjige. Sedaj sem v šestem razredu in čez dobri dve leti bom moral zapustiti osnovno šolo in se odločiti za poklic. Vidim, da moje otroštvo naglo hiti proti koncu. Želim si, da bi v otroštvu še kaj lepega doživel.

**JANEZ ŽAGORC
OŠ XII. SNOUB Novo mesto**

Kar čez noč so v naši avli zrasle gobe

Ko sem zjutraj prišla v šolo, sem bila prijetno presenečena. V avli naše šole so bile razstavljene različne gobe. Nabirali so jih učenci iz drugega in četrtega razreda. Izkazali so se kot izvrstni gobarji. In ni mi žal, da sem si ogledala to razstavo.

Tudi jaz včasih nabiram gobe. Vendar se s tem ne morem izkazati. Vedno, kadar se vrnem iz gozda, nimam nobene gobe, ali pa same strupene. Zato se mi seveda vsi smejiyo. To pa mi ni všeč, zato nimam velikega veselja do tega.

Pravo nasprotje meni pa je moj stric. On najde gobo, pa če je nihče ne. Vsako leto ob trgatvi zbere vse otroke, potem pa začne »čarati« gobe. Dan pred tem gre seveda gozd in poišče gobe ter jih skrbno pokrije z listjem in si tisto mesto dobro označi. Potem pa nam otrokom veli, naj se obrnemo stran. Mi se obrnemo, on pa začne govoriti: »Mišji repi, kačji jeziki, prašičje ščetine, jaz sem veliki čarovnik, uj ta ta!« Potem mah z rokami kot za stavo. Nato sledi pa le odkrije jurčka, ki ga ima pod listjem. Potem jih

poišče še nekaj in tako se vrnemo nazaj. Preden pa stopimo iz gozda, iz grmovja privleče orjaško dežnikarico. Tako oboroženi z gobami se vrnemo domov, kjer nas vsi občudujejo. No, tak je pa moj stric. Naša družina vsako gobarsko sezono nabere veliko gob. Nekaj jih tudi vložimo. Gobe imam zelo rada, a ne najdem jih skoraj nič. V naši avli pa so to jutro bile vse pred mojimi očmi. Prekrasen pogled!

**HELENA HREN, 6. d.
OŠ XII. SNOUB Novo mesto**

ŠLI SMO PO GOBE

V četrtek smo imeli naravoslovni dan. V gozd smo šli nabirat gobe. Z nami sta šla dva gobarja. Ko smo se vračali proti šoli, smo bili polni lepih vtisov iz jesenskega gozda. V šoli smo imeli razstavo.

**RENATA MIKLIČ, 2. c
razred
OŠ XII. SNOUB Novo mesto**

S predavanja »barve in barvna metrika«, ki je

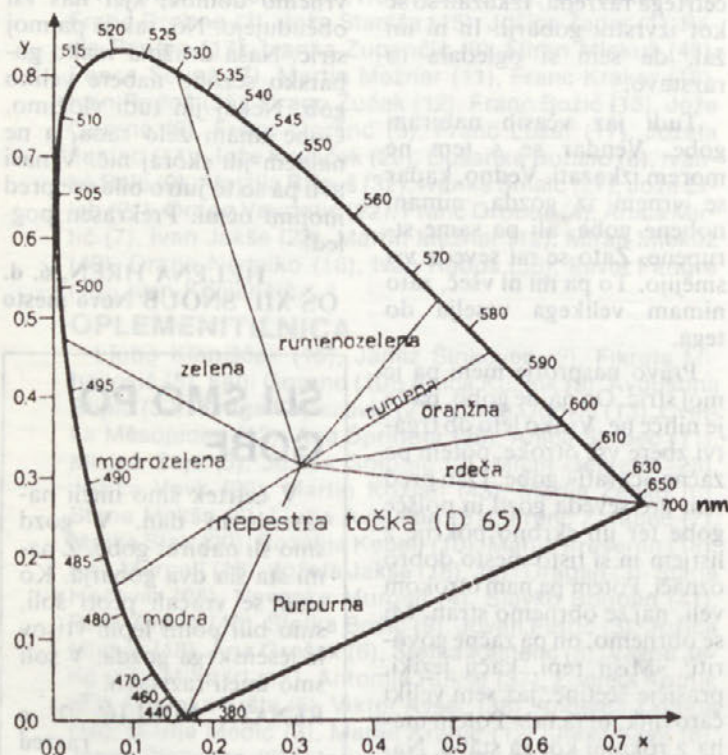
bilo 18. — 20. X. v Mariboru

PRIMER IZBORA OPTIMALNE MOŽNOSTI KONFIGURIRANJA RAČUNALNIŠKE OPREME ZA BARVNO METRIKO

I. EKONOMSKO — TEHNOLOŠKA UPRAVIČENOST INVESTICIJE

Kontroliranje barvnih tonov je eden važnejših kvalitativnih parametrov, kar potrjuje število reklamacij. Barvno odstopanje v tekstilni industriji predstavlja drugo najmočnejšo postavko (prva je krčenje). Nenehno povečanje števila reklamacij zaradi prevelikega odstopanja barvnih tonov izhaja zlasti iz:

- različnih metod vzorčenja
- slabe barvne vidljivosti nekaterih ljudi
- iz problemov tehnične naprave
- visoke racionalizacije proizvodnje
- povečane zahteve po čim boljši reproduktivnosti, je možno enostavno in hitro kontrolirati kvaliteto obarvanj, barvnih odstopanj, metamerijo, remisijske krivulje in podobno. Obenem nam sposobnost današnjih računalniških sistemov preko ustrezne banke podatkov o barvilih omogoča popolno kontrolo vhodnih materialov, izbiro ustreznih receptur, maksimalno in cenovno optimalno izrabo že uporabljenih barvil, minimizacijo palete barvil, ker lahko isto nianso dosežemo z različnimi barvili, seveda, če nam metamerija to dopušča. S primerjavo merilnih rezultatov in direktno preko monitorja, preko tiskalnika ali celo risalnika izbiramo particije, ki jih lahko kombiniramo, s tem tudi izključimo osebne faktorje in motnje. Ena od bistvenih prednosti, ki jih prinaša barvna metrika s spektrofotometrom in računalnikom, se pojavi na relaciji proizvajalec — kupec, kjer se lahko oba

Barvna tabla

enostavno dogovorita o zahtevah in kvaliteti proizvodnje v okviru dogovorjenih toleranc.

Danes je na tržišču že veliko v bistvu podobnih aparatov za kontrolo barvil oz. barv, ki pa se razlikujejo po:

- izvoru svetlobe
- merilni odprtini spektrofotometra
- monokromatorju
- merilni geometriji
- načinu upravljanja
- interpretaciji rezultatov
- vsebnosti eventualnih veljavnih norm
- točnosti reprodukcije
- času merjenja
- standardu za belo
- širini programske opreme
- sposobnosti računalniškega dela strojne opreme
- stroških investicije, servisiranja in šolanja
- možnosti nabave dela opreme na domačem tržišču.

Izbira med množico različnih proizvajalcev v svojem bistvu enakovrednih sistemov ni enostavna. Odločitev mora temeljiti na zahtevah organizacije, ki se odloča za nabavo. Nekatere delovne organizacije, ki so veliki potrošniki dragih barvil, se bodo seveda navdušile za večjo in dražjo izvedbo, ki daje močno programsko podporo in garantira celo do 90% izboljšanje izrabe že uporabljenih barvil, ki gredo v obstoječi situaciji v izmet. Druge bodo zadovoljne samo s kontrolo kvalitete barvil, ker pač nimajo večjih potreb. Skratka, izbrati moramo dober metodološki pristop za izbor, da dosežemo cenovno in tehnično optimalno rešitev.

2. METODOLOŠKI PRISTOP ZA IZBOR RAČUNALNIŠKE OPREME ZA BARVNO METRIKO

Pristop lahko razdelimo na več faz:

- 2.1. Pregled proizvajalcev ustrezne opreme,
- 2.2. Zbiranje tehniških informacij,
- 2.3. Zbiranje ponudb,
- 2.4. Ocenjevanje ponudb,
- 2.5. Izbor preko rangiranja ponudb glede na različne kriterije.

Faze 2.1. do vključno 2.3. so več ali manj rutinsko delo vsakega investicijskega oddelka. Torej nas zanimata v glavnem zadnji dve fazi pri izboru najustrežnejše opreme. Eden od možnih pristopov k izboru je uteženo ocenjevanje ponudb po različnih kriterijih, ki pripadajo grupam kriterijev za izbor. Ocenjujemo tako, da ustreznim sistemom, ki so prišli v ožji izbor, dodeljujemo ustrezne ponderje.

Najprej si določimo grupe kriterijev za izbor in jih ustrezno ovrednotimo. Za barvno metriko je oprema specifične narave, predvsem zaradi spektrofotometra, ki cenovno predstavlja skoraj tretjino investicije. Vendar pa so danes spektrofotometri po kvaliteti in sposobnosti približno enaki, z drugimi besedami, skoraj vsak spektrofotometer bi ustrezal namenu, če ima seveda dovolj močno zaledje v računalniku in predvsem dovolj dobro in ustrezno programsko podporo. Zavedati se moramo, da predstavlja cena programske opreme danes že polovico ali več od celotne investicije. Zato lahko mirno ocenimo, da predstavlja pri izboru grupa kriterijev za izbor »RAČUNALNIŠKI SISTEM S SPEKTROFOTOMETROM« samo 20% kriterijev, »PROGRAMSKA OPREMA« pa vsaj 40 predvsem zaradi tega, ker se pod tem naslovom skriva tudi oprema, ki ponuja tudi širšo uporabnost samega računalnika izven nalog za barvno metriko. Ostalih 40% pa je razdeljeno tako, da 10% dodelimo grupi »MOŽNOST KOMUNIKACIJE S CENTRALNIM RAČUNALNIKOM« zaradi morebitne graditve informacije mreže, kar nam

ponuja določene uporabniško in cenovno ugodne rešitve, z 10% ocenjujemo že obstoječe instalacije po svetu, pod grupo «REFERENCE (V TEKSTILNI INDUSTRIJI)«, z 20% pa ocenjujemo grupo kriterijev »OSTALO«. Zadnji grupi kriterijev lahko pripišemo kriterije za izbor:xy

- cena in obseg dodatne programske opreme (ovrednoteno s 5%),
- dobavni rok (ovrednoteno s 3%),
- šolanje kadrov in instalacija (ovrednoteno s 2%),
- servisiranje (ovrednoteno s 5%),
- prevajalniki (ovrednoteno s 2%),
- opcije (ovrednoteno s 3%).

SPEKTROFOTOMETER

Spektrofotometer je merilni del sistema za barvno metriko, njegovo delovanje vodi računalnik s svojimi programi.

Pred uporabo spektrofotometer umerimo z belim standardom. (MgO , $BoSO_4$ — $R = 100\%$) in s črnim standardom ($R = 0,3\%$) ter vrednosti shranimo v spomin računalnika.

Med spektrofotometri različnih proizvajalcev so določene konstrukcijske razlike; lahko so strogo namenski ali širokouporabni, na nekaterih je možno meriti tudi stopnjo transmisije; princip delovanja pa je enak.

Slika 1 prikazuje princip delovanja spektrofotometra, ki je sestavljen iz

- difuzno refleksijske enote.
- optičnega dela,
- fotometrijskega dela (fotoanalizator) in njegovo povezavo z računalnikom.

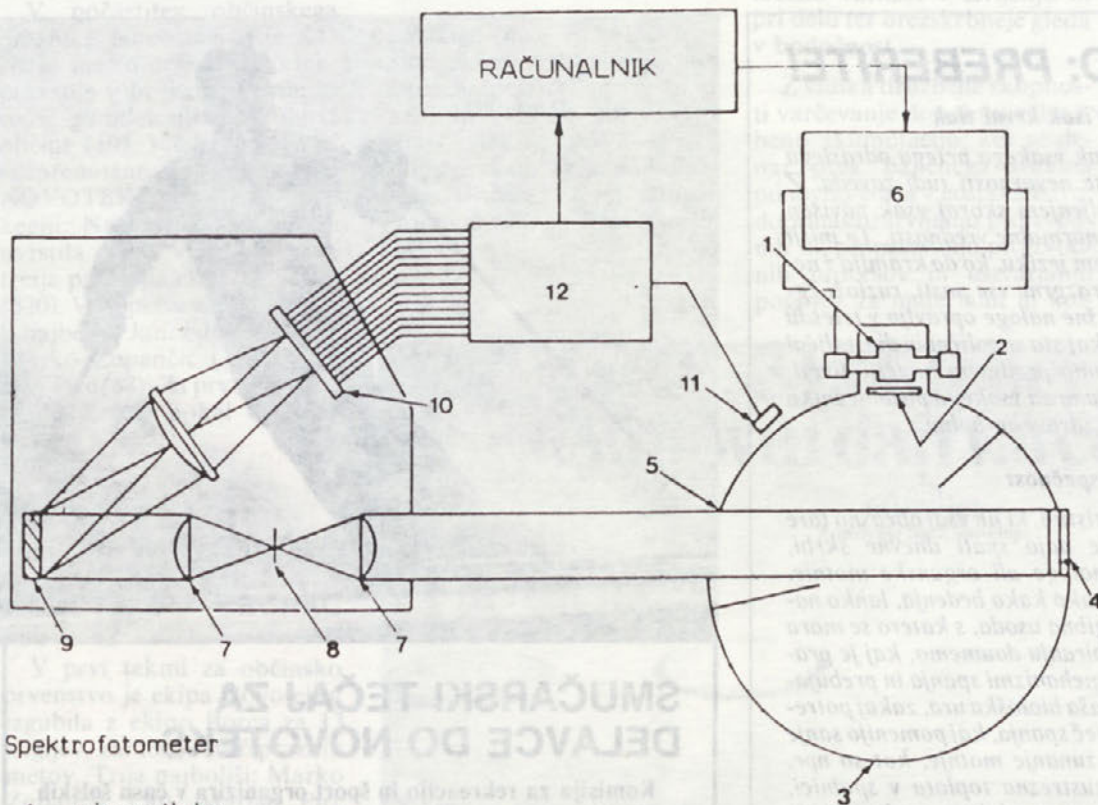
PRIPRAVNICA

Prišel je čas, ko sem se morala odločiti za svoj bodoči poklic. Dolgo časa sem načrtovala svojo prihodnost in sem se odločila za konfekcionarja. Ta poklic me je že dolgo časa zelo veselil. Imela sem tudi možnost za šolanje v Metliki. Po dveh letih šolanja sem prišla v DO Novoteks, kjer sem dobivala v času šolanja tudi štipendijo. Na koncu šolanja, me je zelo skrbelo, ali bom tudi sprejeta v delovno razmerje, kajti danes je zelo težko dobiti zaposlitev. Na koncu šolanja sem šla na razgovor in direktor tozda Konfekcija I mi je dejal, da sem sprejeta kot pripravnik. Bila sem zelo vesela, kajti dolgo načrtovane sanje so se mi uresničile.

Sedaj delam v konfekciji drugi mesec in mi je zelo všeč. S sodelavci se dobro razumem in z menoj so zelo prijazni. Sprejela sem pripravništvo za šest mesecev in me že danes skrbi, kaj se bo zgodilo. Zelo si bom prizadevala, se trudila, da bom dosegla načrtovani cilj. Do sedaj se je vse dobro izteklo.

Rada bi ostala na tem delovnem mestu, kjer sem se že navadila.

MARINKA

Spektrofotometer

- 1 — vir svetlobe
- 2 — filter D 65
- 3 — Ulbrichtova krogla
- 4 — merilna odprtina
- 5 — izhodna odprtina
- 6 — stikalo
- 7 — zbiralna leča
- 8 — vstopna reža
- 9 — monokromator
- 10 — fotoelementi
- 11 — referenčni fotoelement
- 12 — analogno digitalni pretvornik

OBVESTILO

Obveščamo vse, ki po seznamu še niso prišli po kilogramske ostanke, da to storijo čimprej!

Prodajalna
Bršljin

Zahvala

Čutim posebno dolžnost, da se na ta način iskreno zahvalim za vso pozornost, ki jo je vaša tovarna izkazala ob smrti moje drage sestre Olge Globelnik. Še enkrat vsem iskrena hvala, posebno pa njenim sodelavkam za izrečene tople besede ob slovesu ob grobu v Prečni.

MARIJA HUMAR

avtor: Leo Perko, direktor sektorja
AOP SOZD MTT Maribor
Miro Gregorčič, projektant infor.
sistemov, AOP SOZD MTT Maribor

KADROVSKE NOVICE

V mesecu oktobru so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji novi delavci:

TOZD TKANINA

DE predilnica: Cecilija Ločniškar, Branka Furjanič, Jože Hočevar,

DE tkalnica: Stanislav Bogolin, Dušanka Dašič, Mira Vidmar, Radenko Šibarevič,

DE priprava: Radmila Marjanovič, Zdenka Borse, Mojca Župančič,

DE oplemenitilnica: Dragica Kramar,
SS tozda Tkanina: Tatjana Jakše.

TOZD KONFEKCIJA:

Brigita Kobe, Marija Pezdirc, Tanja Turk, Jožica Murgelj.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB DO:

Greti Ratajec, Ferdo Vidmar.

V istem času so našo delovno organizacijo zapustili:

TOZD TKANINA

DE predilnica: Nada Mikan,

DE tkalnica: Novka Milijević, Nevenka Ilič,

DE priprava: Jožica Debevc, Anica Matoh, Ljubica Pe-rič, Igor Lešnjak,

DE oplemenitilnica: Hida Babačič, Franc Bašelj.

TOZD KONFEKCIJA:

Jožica Kmet, Jožica Bobnar, Jelka Milankovič.

TOZD TRGOVINA:

Vesna Ninič.

PRERAZPOREDITEV:

S 1. 10. je prerazporejen Miro Jovič (iz tozda Trgovina v kadrovsko-splošni sektor).

UPOKOJITEV:

Z 2. 10. se je upokojil naš delavec iz DE predilnica Alojz Tramte.

KADROVSKI ODDELEK

PRIPOROČAMO: PREBERITE!

Prof. dr. Hanns Peter Wolf: Visok krvni tlak

Danes ogroža visok krvni tlak vsakega petega odraslega človeka, le vsak drugi pa se te nevarnosti tudi zaveda. Z doslednim dolgotrajnim zdravljenjem skoraj vsak povišan krvni tlak lahko spravimo na normalne vrednosti. Te misli avtor knjige razvija v preprostem jeziku, ko da kramlja z nevidnimi poslušalci. Pred nami razgrne vse pasti, razloži zgradbo srca in ožilja, pove, kakšne naloge opravlja v telesu krvni tlak, kdaj raste, pada in kaj sta sistolični in diastolični tlak. Avtor pravi, da se moramo predvsem naučiti živeti. Snov je izredno celovita, napisana za vsakega posameznika posebej in hkrati za vse ljudi, zdrave in bolne.

Prof. dr. Dietrich Langen: Nespečnost

Priročnik je namenjen vsem tistim, ki jih vsaj občasno tare nespečnost, bodisi da jim ne dajo spati dnevne skrbi, nepostorjeno delo, pretežke naloge ali organske motnje. Avtor pove, da se spanja, prav tako kako bedenja, lahko naučimo, da nespečnost ni neizogibna usoda, s katero se mora človek kar sprijazniti. Ob prebiranju doumemo, kaj je pravzaprav spanje, kako delujejo mehanizmi spanja in prebujanja v našem telesu, kako teče naša biološka ura, zakaj potrebujejo odrasli manj, otroci pa več spanja, kaj pomenijo sanje v spanju. Avtor najprej opiše zunanje motnje, kot so npr. hrup, neprimerna postelja, neustrezna toplota v spalnici, obrne se k psihičnim motnjam, prezgodnjemu prebujanju in funkcionalnim motnjam. Posebno poglavje si prislužijo smrčanje, škripanje z zobmi, govorjenje med spanjem, močenje postelje in nočni strahovi. Največ prostora pa je odmerjena zdravljenju nespečnosti in odpravljanju motenj spanca. Spregovori o vplivu alkohola na spanje in uspavalih. Pravi, da ni izdelanih uspaval, saj ta, kar jih poznamo, človeka bolj odvajajo spanja, kar pa da ne velja za uspavalne čaje iz zdravilnih zelišč. Zato dodaja knjigi za nameček tudi nekaj receptov zanje.

Povzela in pripravila: DM

SMUČARSKI TEČAJ ZA DELAVCE DO NOVOTEKS

Komisija za rekreacijo in šport organizira v času šolskih počitnic (prvi teden, od 14. do 19. 1. 1985) smučarski tečaj za delavce in otroke DO Novoteks. Tečaj bo na Gačah na Dolenjskem. Vsak dan bo odhod avtobusa od 8. uri z avtobusne postaje Novo mesto. Cena tečaja (prevoz, enolončnica, dnevna karta) bo 3.500 dinarejv. Plačilo v treh obrokih. Prijave za tečaj sprejema Miha Legan v splošnem sektorju. Drugi teden šolskih počitnic (od 20. do 26. 1. 1985) bomo organizirali brezplačen tečaj za otroke začetnike v Novem mestu.

KOMISIJA ZA REKREACIJO
IN ŠPORT DO NOVOTEKS

EKIPA DO NOVOTEKS OBČINSKI IN REPUBLIŠKI PRVAK V ODBOJKI

Ekipa DO Novoteks (v postavi Rihar Resnik, Jože Mišmaš, Marjan Somrak, Gojko Cukut, Jurij Stegnar, Zdenko Ban, Bruno Koprivnik in Miha Legan), je tudi v letošnjem letu občinski prvak v odbojki. Kot prvaki občinske lige smo se udeležili republiškega tekmovanja v Murski Soboti. V ženski konkurenci pa se je udeležila tekmovanja ekipa tovarne zdravil Krka.

Na republiškem tekmovanju je bila udeležba ekip zelo slaba. Ženska ekipa tovarne zdravil Krka je po zmagi nad ekipo Ljubljanske banke iz Ljubljane postala republiški prvak. Moška ekipa DO Novoteks pa je osvojila pokal in naslov republiškega prvaka brez boja. V moški konkurenci je bilo prijavljenih sedem ekip, vendar se tekmovanja ni udeležila nobena ekipa.

MIHA LEGAN

TEKMOVANJE ZA OBČINSKI PRAZNIK

NOVOTEKS PRVI!

V počastitev občinskega praznika Novo mesto je KD Novo mesto organiziralo tekmovanje v borbenih igrah, ki so se ga udeležili vsi klubi iz občine (10). V tej konkurenci je premočno zmagala ekipa NOVOTEKSA z 571 podrtimi keglji. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa VSEH 9 (528), tretja pa je bila ekipa BORCA (520). V ekipi Novoteksa so bili najboljši Janez Jerman (71), Marko Zupančič (70) in Marjan Pirc (68). Za prvo mesto je ekipa prejela pokal v trajno last.

TEKMOVANJE ZA OBČINSKO PRVENSTVO

NOVOTEKS — BORAC 369 : 382

V prvi tekmi za občinsko prvenstvo je ekipa Novoteksa izgubila z ekipo Borca za 13 kegljev, zaradi preveč praznih metov. Trije najboljši: Marko Zupančič (50), Marjan Pirc (46) in Tine Geršič (44).

KRKA — NOVOTEKS 352 : 409

Že v drugi tekmi je bila igra precej boljše. Rezultat tega je bila izredno visoka zmaga nad ekipo KRKE. Trije najboljši: Janez Jerman (57), Jaro Hočevnar (57) in Đorđe Prodanič (44).

NOVOTEKS — VSEH 9 393 : 383

Zmaga nad trenutno vodilno ekipo v skupini je bila dosežena po izredno živčni in razburljivi tekmi. Odločitev o zmagovalcu je prišla šele v zadnjem setu. Trije najboljši: Jaro Hočevnar (50), Đorđe Prodanič (47) in Tine Geršič (44).

S. D.

60 let svetovnega dne varčevanja

Ob koncu 19. stoletja so hranilnice različnih dežel začele navezovati medsebojne poslovne stike, leta 1924 pa so v Milanu ustanovile mednarodni inštitut za varčevanje. Takrat so sklenile: 31. oktober naj bo vsako leto praznik varčevanja po vsem svetu, da bi se z ustno in pisano besedo širila načela in ideje varčnosti.

Zgodovinsko dejstvo je, da se z delom ustvarja vrednost in da se z varčevanjem ustvarjena vrednost čuva in pomnožuje. To pomeni, da je bogastvo posamezne gospodarske celice, vsega naroda in vsega človeštva posredno ustvarilo varčevanje, zato ni naključje, da posvečajo veliko pozornost varčevanju v kapitalističnih državah, posebno pa še v državah s socialistično družbeno ureditvijo.

Vsak, ki ima prihranek na hranilni knjižici, občuti določeno neodvisnost, samostojnost, samozavest, občuti določeno varnost v življenju in pri delu ter brezskrbneje gleda v bodočnost.

Z vidika družbene skupnosti varčevanje dopolnjuje družbeno akumulacijo, ker se denar prek bančnega sistema ponovno vrača v gospodarstvo, doprinaša razvijanju proizvodnih sil, pospeševanju proizvodnih procesov in ustvarjanju pogojev za materialni in kul-

turni napredek družbe. Prav v naši socialistični družbeni ureditvi je treba posvečati veliko pozornost vzgoji varčevalne zavesti posameznika. Varčevanje naj resnično postane navada, potreba in vrlina vsakega člana naše družbene skupnosti.

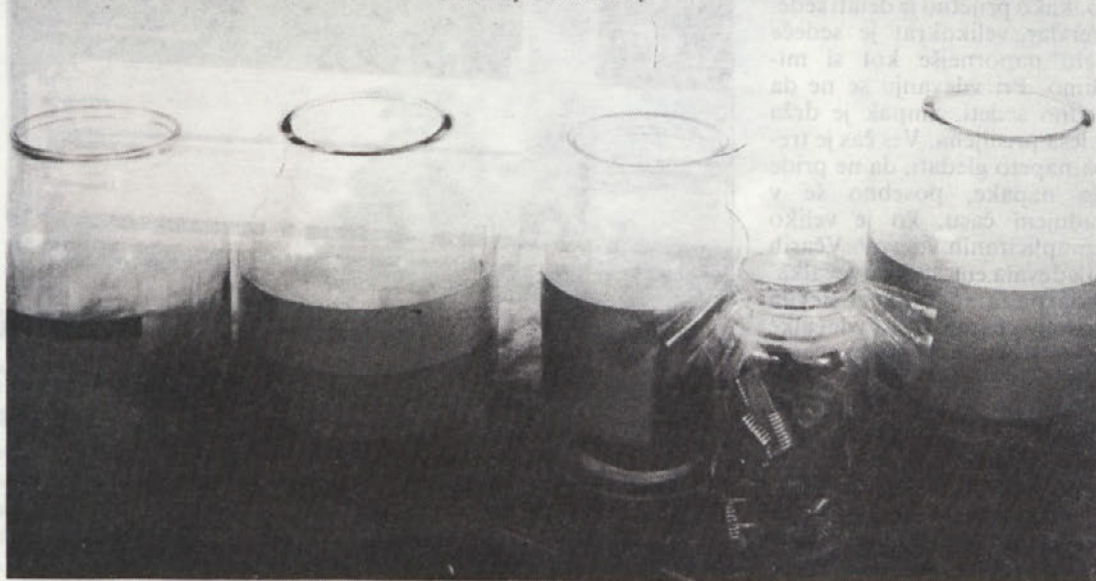
Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto, vsako leto na različne načine obeleži in opomni tako varčevalce kot občane na svetovni dan varčevanja. V sodelovanju z združenjem bank Slovenije je bila letos tema oktobrskega programa aktivnosti poslovnih bank posvečena računalništvu oziroma avtomatizaciji poslovanja.

V brošuri »100 + 6 načinov varčevanja«, ki bo dosegljiva na bančnih pultih, in je hkrati s plakatom nosilna prvina programa združenja bank Slovenije, je vključeno tudi poglavje o osebnih računalnikih in v prilogi je več programov za osebne računalnike. Na ta način bo brošura zanimiva tudi za občane, kot že nekaj let nazaj, ko so bile objavljene teme o varčevanju z energijo, o novih virih energije, o varčevanju s hrano, zbiranju sekundarnih surovin oziroma o varovanju zdravja in zdravemu načinu življenja.

Ljubljanska banka,
Temeljna dolenska banka
Novo mesto

31. oktober Svetovni dan varčevanja

60 let
Združenje bank Slovenije

PORTRET MESECA

**KRONI MARTINA JE DELAVKA, KI JE ŽE PETIN-
DVAJSET LET V NOVOTEKSU. ZAČELA JE KOT
PREVIJALKA NA KRIŽNO PREVIJALNEM STROJU,
ZATEM JE BILA DOLGA LETA TKALKA NAJPREJ
NA STARIH STROJIH, Z MODERNIZACIJO TKAL-
NICE PA JE BILA MED PRVIMI, KI JE ZAČELA TKA-
TI NA BREZČOLNIČNIH STATVAH.**

Ponavadi vse novosti sprejemamo z bojznijo in malce tudi z neznanjem. Kakšen se je zdel tebi prehod s klasičnih strojev na brezčolnične?

Več let sem bila tkalka na klasičnih strojih, toda prehod s klasičnih na brezčolnične statve je bil velik preobrat. Imela sem občutek, da sem novinka. Res je bila tkalnica prenovljena in lepša, bolje razsvetljena, ropot manjši, toda delo je bilo povsem drugačno., zaradi velike hitrosti pa je tudi obvezno posvetiti veliko več pozornosti kvaliteti izdelka. Skratka, lahko rečem, da se je moje delovno mesto povečalo trikratno, to pa je zahtevalo tudi veliko več hoje in dodatni fizični napor. Vrsto let smo delali štiriizmensko delo. Takrat jaz, kakor tudi moji sodelavci, nismo vedeli kaj je sobota, nedelja. Ko danes preišlujem o minulem delu, mislim, da tega še enkrat ne bi več zmogla. Bilo je veliko prečutih noči, prehojenih kilometrov. To tudi pusti določene posledice.

Po petnajstih letih tkanja si bila tudi dalj časa vdevalka. Kako ti primerjaš tkanje in vdevanje?

Če samo opazujemo nekoga, ki sede opravlja svoje delo, verjetno najprej pomislimo na to, kako prijetno je delati sede. Vendar velikokrat je sedeče delo napornejše kot si mislimo. Pri vdevanju se ne da vedno sedeti, ampak je drža telesa prisiljena. Ves čas je treba napeto gledati, da ne pride do napake, posebno še v zadnjem času, ko je veliko kompliciranih vdevov. Včasih ni vdevala ena sama vdevalka, sedaj pa zaradi velikega števila osnov večkrat. Delo vdevalke je tudi strojno privezovanje osnov. Včasih je bilo to delo lažje in preprostejše. Danes pa zaradi zmanjšanja zastojev privezujemo tudi vse vrste vzorčastih osnov ne pa samo gladke na gladke. Pri tem delu pa je treba biti izredno pazljiv, da ne pride do zamenjave barv. Menim, da je treba vedno gledati vsebino dela, ne pa kako kdo dela. Šele takrat

lahko vrednotimo, kaj je lažje in kaj težje.

Prišlo je takorekoč do zamenjave generacije v tkalnici. Starejše delavke so upokojene, prihajalo je več novih delavk, katere je bilo treba priučiti za tkalke. Nastala je potreba, da nekdo skrbi za priučevanje novih delavk. To delo je bilo zaupano tebi. Torej si postala inštruktorica. S čim vse se srečuješ pri sedanjem delu?

Približno tri leta delam kot inštruktorica. Res veliko doživim in marsičesa se moram pri tem delu naučiti. Prihajajo ljudje različnih navad, karakterjev in narodnosti. Vsem se moram približati, jih pridobiti, da se v delovni sredini počutijo dobro in si obenem pridobijo znanje, ki ga zahteva delo. Nemalokrat nastanejo

težave, ki ne spadajo v področje dela, toda moram si pomagati kakor najbolje znam in morem. Kako to zmorem me še nihče ni vprašal, pa tudi sedaj ne bi naštevala. Saj vedno res ni vse tako črnogledo, lahko pa tudi ni. Toda delo je takšno, da moram vedno pokazati veder in vesel obraz. Vedno ni lahko, toda treba je potrpeti, saj želim, da bi delo dobro opravila. Vem pa, in v tem prepričanju nisem sama, da je delo inštruktorja premalo cenjeno in premalo ovrednoteno. Naučiti človeka kvalitetno opravljati delo, ki ga prej ni poznal, ki ne pozna jezika, res ni tako enostavno.

Kot inštruktorica pri tkanju si bila izbrana za zvezno tekmovanje tekstilnih delavcev. Tam si dosegla tretje mesto, kar je tudi priznanje za delovno organizacijo. Kaj pa tebi pomeni to priznanje?

Za mene pomeni veliko, saj sem prvič v življenju imela priložnost pokazati svoje znanje na tako javnem mestu. Prvič sem bila tudi v vlogi, da sem zastopala svojo delovno organizacijo in republiko. Ne morem pa mimo tega, da ne bi povedala nekaj stvari s katerimi nisem zadovoljna. Premi-

šlujem, s kakšnim veseljem smo se pripravljale na tekmovanje. Vsaka po svojih sposobnostih in znanju smo se trudile, in vem, da takrat niti jaz niti ostale nismo mislile na sebe. Zavedale smo se, koga zastopamo in imele smo v mislih, da Novoteks prikažemo v najboljši luči. Uspele smo. Dobile smo priznanje posamično in tudi ekipno. Precej časa je že minilo od tekmovanja, toda do danes ni še nihče vprašal kako in kaj. Vemo samo, da smo še vedno željne znanja, nasvetov, pomoči, kajti verjetno bodo še taka tekmovanja. Želele bi doseči še več, če ne me, ki smo bile sedaj, pa druge. Mislim, da je že samo sodelovanje na takšnem tekmovalju uspeh.

Sodeluješ tudi v samoupravnih organih. Trenutno si članica izvršnega odbora DS TOZDA. Delegati samoupravnih organov se srečujete s težavami, kako prenesti informacije na samoupravne organe in obratno. S kakšnimi težavami se srečuješ ti kot delegatka.

Vedno težje je opravljati te naloge. Prenesti predlog delavca na samoupravne organe je lažje. To so večina konkretna vprašanja. Odgovor pa je največkrat zelo zameglen, če pa dogovorjeno kasneje ni uresničeno, pa je potrebno še precej znanja, da zaupanje nekako upravičiš, čeprav to večkrat slabo uspe. Mislim, da bi morali vsi samoupravni organi to problematiko v DO reševati hitreje in v zadovoljstvo zaposlenih.

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov.

Glasilo ureja izdajateljski svet:

Miro Jovič (predsednik), Brane Frankovič (glavni in odgovorni urednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Irena Celič, Jože Starešinič, Rudi Vlašič, Željko Mitrič, Mojca Juršič, Marjan Podlogar, Majda Dular in Zdenka Židanik.

Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DITC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.